

Franckesche Stiftungen zu Halle

Xenophontis Memorabilia Socratis Graece

Xenophon

Gothae, MDCCLXXXVIII.

VD18 12986496

Liber Tertius.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:hbz:ha33-1-193062](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:ha33-1-193062)

CAPVT I.

De arte imperatoria.

Ὅτι δὲ τὰς ὀρεγόμενες τῶν καλῶν, ἐπι-
 μελῆς ὧν ὀρεγοῖντο ποιῶν, ὠφέλει, νῦν τὸτο
 διηγήσομαι. ἀκέρως γὰρ ποτε Διονυσόδωρον
 εἰς τὴν πόλιν ἦκεν ἑπαγγελλόμενον στρατηγεῖν
 διδάξαι, ἔλεξε πρὸς τινὰ τῶν ξυνόντων, ὅτι
 ἡσθάνετο βελλόμενον τῆς τιμῆς ταύτης ἐν τῇ
 2 πόλει τυγχάνειν· αἰσχρὸν μὲντοι, ὃ νεανίας
 τὸν βελλόμενον ἐν τῇ πόλει στρατηγεῖν, ἔξον τῆ-
 το μαθεῖν, ἀμελήσας αὐτῷ καὶ δικαίως ἂν
 οὗτος ὑπὸ τῆς πόλεως ζημιόιτο πολὺ μᾶλλον,
 ἢ εἰ τις ἀνδριάντας ἐργολαβοίη, μὴ μεμαθη-
 3 κῶς ἀνδριάντοποιεῖν. ὅλης γὰρ τῆς πόλεως
 ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις ἐπιτρεπόμενης τῇ
 στρατηγῷ, μεγάλα τὰ τε ἀγαθὰ, κατορ-
 4 γάντων αὐτῷ, καὶ τὰ κακὰ, διαμαρτάνοντας,
 εἰκὸς γίγνεσθαι. πῶς ἔν ἐκ ἂν δικαίως ὁ τῷ
 μὲν μανθάνειν τὸτο ἀμελῶν, τῷ δὲ αἰρεθῆναι
 ἐπιμελέμενος, ζημιόιτο; τοιαῦτα μὲν δὴ λέ-
 4 γων ἔπεισεν αὐτὸν ἐλθόντα μανθάνειν. ἔπει
 δὲ μεμαθηκῶς ἦκε, πρόσκειται αὐτῷ, λέ-
 γων· εἰ δοκεῖ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες, ὥσπερ Ὀμηρος
 τὸν

τὸν Ἀγαμέμνονα γέρας ἔφη εἶναι, καὶ ἔτω
 ὁδε στρατηγεῖν μαθὼν, γεραρώτερος φαίνεσθαι;
 καὶ γὰρ ὥσπερ ὁ κιθαρίζων μαθὼν, καὶ μὴ
 κιθαρίζῃ, κιθαριστής ἐστι καὶ ὁ μαθὼν ἰα-
 σθαι, καὶ μὴ ἰατρεῖν, ὅμως ἰατρός ἐστιν
 ἄτω καὶ ὁδε ἀπὸ τῶδε τῷ χρόνῳ διατελεῖ
 στρατηγὸς ὢν, καὶ μηδεὶς αὐτὸν ἐλήττω. ὁ δὲ
 μὴ ἐπιστάμενος, ἔτε στρατηγός, ἔτε ἰατρός
 ἐστιν, ὅδε ἐάν ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἰρεθῇ.
 αὐτὰρ, ἔφη, ἵνα καὶ, ἐάν ἡμῶν τις ταξιαρχῇ
 ἢ λοχαγῇ σοι, ἐπισημονέστεροι τῶν πολεμικῶν
 ὦμεν, λέξον ἡμῖν, πόθεν ἤρξατό σε διδάσκειν
 τὴν στρατηγίαν. καὶ ὅς, ἐκ τῶ αὐτῷ, ἔφη, εἰς
 ὅπερ καὶ ἐτελεύτα. τὰ γὰρ τακτικά ἐμέ γε
 καὶ αἴλλοι ἄδεν ἐδίδαξαν. Ἀλλὰ μὲν, ἔφη ὁ
 Σωκράτης, τὸτό γε πολλοσὸν μέρος ἐστὶ στρα-
 τηγίας. καὶ γὰρ παρασκευαστικὸν τῶν εἰς τὸν
 πόλεμον τὸν στρατηγὸν εἶναι χρῆ, καὶ περισ-
 κόν τῶν ἐπιτηδεύων τοῖς στρατιώταις, καὶ μη-
 χανικόν, καὶ ἐργαστικόν, καὶ ἐπιμελῆ, καὶ
 καρτερικόν, καὶ ἀγχίνην, καὶ φιλόφρονά τε
 καὶ ὤμιον, καὶ ἀπλὴν τε καὶ ἐπίβηλόν, καὶ
 φυλακτικόν τε καὶ κλέπτην, καὶ προετικόν,
 καὶ ἀρπαγῆ, καὶ φιλόδωρον, καὶ πλεονέκτην,
 καὶ ἀσφαλῆ, καὶ ἐπιθετικόν, καὶ αἶλλα πολ-
 λά καὶ φύσει, καὶ ἐπιστήμῃ δέῃ) τὸν εὖ στρα-
 τηγήσοντα ἔχειν. καὶ μὲν δὲ καὶ τὸ τακτικόν
 εἶναι. πολὺ γὰρ διαφέρει σφάτευμα τετραγμέ-
 νον ἀτάκτως, ὥσπερ λίθοι τε καὶ πλίνθοι, καὶ
 ξύλα, καὶ κέραμος, ἀτάκτως μὲν ἐξέμμενα,
 ὁδὸν χρήσιμά ἐστιν. ἐπειδὴν δὲ ταχθῇ κά-
 τω

a) Vulg. & δεῖ.

τω μὲν καὶ ἐπιπολῆς τὰ μίτε σιηπομενε^{scilicet},
 μίτε τηκόμενα^{scilicet} οἱ τε λίθοι καὶ ὁ κέραμος,
 ἐν μέσῳ δὲ αὖτε πλίνθοι καὶ τὰ ξύλα, ὥσ-
 περ ἐν οἰκοδομίᾳ συγτίθενται, τότε γίγνεται
 8 πολλὰ ἄξιον κτήμα^{scilicet} ρικία. Ἀλλὰ πάνυ, ἔφη
 ὁ νεανίσκος, ὅμοιον, ὡς Σώκρατες, εἰρηκας.
 καὶ γὰρ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς τε πρώτας ἀρί-
 στας δὲ τὰττειν καὶ τὰς τελευταίας, ἐν δὲ
 μέσῳ τὰς χειρίστας b), ἵνα ὑπὸ μὲν τῶν ἀ-
 γώντων, ὑπὸ δὲ αὐτῶν c) τῶν ὠθῶντων. εἰ μὲν
 τοίνυν, ἔφη, καὶ διαγιγνώσκῃς σε τὰς ἀγα-
 θὰς καὶ τὰς κακὰς ἐδίδαξεν d). εἰ δὲ μὴ
 τί σοι ὄφελος, ὦν ἔμαθες; εἰδὲ γὰρ, εἰ σε
 εὐγύριον ἐκέλευσε πρῶτον μὲν καὶ τελευταῖον
 τὸ καλῆσον τὰττειν, ἐν μέσῳ δὲ τὸ χείρι-
 σον, μὴ διδάξας διαγιγνώσκῃς τό, τε κα-
 λὸν καὶ τὸ κίβδηλόν, εἰδὲν ἂν σοι ὄφελος
 ᾖν. Ἀλλὰ μά Δί, ἔφη, ἐκ ἐδίδαξεν, ὥστε
 αὐτὰς ἂν ἡμᾶς δέοι τὰς τε ἀγαθὰς καὶ
 10 τὰς κακὰς κρίνειν. Τί ἂν εἰ σκοπᾶμεν, ἔφη,
 πῶς ἂν αὐτῶν μὴ διαμαρτάνοιμεν; βάλομα,
 ἔφη ὁ νεανίσκος. ἐκέν, ἔφη, εἰ μὲν e) ἀρ-
 γύριον δέοι ἀρπάζειν, τὰς φιλαργυρώτατας
 πρῶτάς καδιτάντες, ὁρῶς ἂν τὰττοῖμεν;
 ἔμοιγε δοκεῖ. τί δὲ, τὰς κινδυνεύειν μέλλον-
 τας, ἄρα τὰς φιλοτιμωτάτας προτὰπτεον;
 εἴτοι γὰρ εἰσὶν, ἔφη, οἱ ἐνεκα ἐπαίνου κινδυ-
 νεύειν

b) Haec est acies Ho-
 merica Iliad. δ', 297. sqq.

c) αὐ non exstat in
 Ern. In Welf. et al. post.
 μὲν additur.

d) Int. καλῶς ἰ. εὖ
 ἔχει, ut saepe.

e) Vulg. εἰ μὲν γὰρ.

νεύειν ἐθέλοντες, ἔ τοίγυν ἑτοί γε ἄδελφοι,
 αἱ δ' ἐπιφάνεις πανταχῶ ὄντες, εὐαίρετοί ἄν
 εἰεν. αἰτάρ, ἔφη, πότερά σε τάττειν μόνον I
 ἐδίδαξεν, ἢ καὶ ὅποι καὶ ὅπως χρῆσθόν ἐκά-
 σω τῶν τακτέων;*) ἔ πάνυ, ἔφη. καὶ μὴν
 πολλὰ γ' εἰν, πρὸς ἃ ἔτε τάττειν, ἔτε λέ-
 γειν**) ὡσαύτως προσήκει. αἰτὰ μὰ Δί, ἔφη,
 ἐδὲ διδάσκει ταῦτα. νῆ Δί, ἔφη, πάλιν
 τοίνυν ἐλθὼν ἐπανερῶτά, ἣν γὰρ ἐπίσηται,
 καὶ μὴ ἀναίδης ἢ, αἰσχύνεται, ἀργύριον εἰλη-
 φώς, ἐνδεᾶ σε ἀποπέμψασθαι.

CAPVT II.

De officio summo Imperatoris.

Εὐτυχῶν δὲ ποτε στρατηγεῖν ἡρημένῳ τῷ,
 τῷ ἐνεκεν, ἔφη, "Ομηρον οἶε/τὸν Ἀγαμέμνονα
 προσάγορεύσαι ποιμένα λαῶν; ***) ἀνάγχεσθι,
 ὥσπερ τὸν ποιμένα ἐπιμελεῖσθαι δεῖ, ὅπως
 σωθῇ τε ἔσονται αἱ οἶες, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔξ-
 ριν, ἔτω καὶ τὸν στρατηγὸν ἐπιμελεῖσθαι δεῖ,
 ὅπως σωοί τε οἱ στρατιῶται ἔσονται καὶ τὰ
 ἐπιτήδεια ἔξωσι, καὶ ἔνεκα στρατεύονται, τῷ
 τοῖς; στρατεύονται δὲ, ἵνα κρατῶντες τῶν
 πολεμίων εὐδαιμονέσονται ὥσιν. ἢ τί δήποτε
 ἔτως ἐπὶ ἤνεσε τὸν Ἀγαμέμνονα, εἰπὼν

Ἀμφότερον, βασιλεὺς τ' ἀγαθός, κρατερός
 τ' αἰχμητής; ****)

*) Stobae. ταγματῶν
 quod melius.

**) ἄγειν Schüz. V. Cl.
 recepit ex Stobaeo.

***) Il. β', 243. et
 passim.

****) Il. γ', 179.

ἀρά γε ὅτι αἰχμητής τε καὶ κρατερὸς ἂν εἴη,
 ἔκ ἐι μόνος αὐτὸς εὐ ἀγωνίζοιτο πρὸς τὰς πο-
 λεμίας, ἀλλ' εἰ καὶ παντὶ τῷ στρατοπέδῳ τέ-
 3 τε αἴτιος εἴη; καὶ βασιλεὺς ἀγαθός, ἔκ ἐι
 μόνον τῷ ἑαυτῷ βίῃ καλῶς προέσθῃ, ἀλλ' εἰ
 καὶ ὧν βασιλεύοι, τέταται εὐδαιμονίας αἴτιος
 εἴη; καὶ γὰρ βασιλεὺς αἰρεῖται, ἔκ ἵνα ἑαυ-
 τῷ καλῶς ἐπιμελήται, ἀλλ' ἵνα καὶ οἱ ἐλόμε-
 νοι διὰ τῶν (f) εὐ πράττωσι. καὶ στρατεύον-
 ται δὲ πάντες, ἵνα ὁ βίος αὐτοῖς ὡς βέλτι-
 στος ᾖ. καὶ στρατηγὰς αἰρεῖνται τέτα ἕνεκα,
 4 ἵνα πρὸς τῷ (g) αὐτοῖς ἡγεμόνες ᾖσι. δεῖ
 ἔν τὸν στρατηγόντα τῷ παρασκευάζειν τοῖς
 ἐλόμενοις αὐτὸν στρατηγόν. καὶ γὰρ ἔτε κάλ-
 lion τέτα ἄλλο ἑαδιδον εὐρεῖν, ἔτε αἰσχρον τῷ
 ἐναντίῳ. καὶ ἔτος ἐπίσκοπόν, τίς εἴη ἀγα-
 θὸς ἡγεμόνος ἀρετῇ, τὰ μὲν ἄλλα περιηρεῖ, κα-
 τέλειπε δὲ τὸ εὐδαίμονας ποιεῖν, ὧν ἂν ἡγή-
 ται h).

CAPVT III.

De officiis Praefecti equitum.

Καὶ ἵππαρχεῖν δὲ πιν ἡρημένῳ οἰδά ποτε
 αὐτὸν τοιαῦτα διαλεχθέντα. Ἐχοις ἂν, ἔφη,
 ὦ νεανία, εἰπεῖν ἡμῖν, ὅτε ἕνεκα ἐπεθύμησας
 ἵππαρχεῖν; ἔ γὰρ δὴ τῷ πρῶτος τῶν ἵππέων
 ἐλαύνειν. καὶ γὰρ οἱ ἵπποτοξόται τέτα γε
 ἀντὶ τῆς ἀξι-

f) Vulgo δι' αὐτόν.

g) Ern. πρὸς τέτοις.

h) Vulg. ἡγήται.

ἀξίζονται. προσελύνουσι γὰρ καὶ τῶν ἱππάρ-
 χων. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν εὐδὲ
 τῷ γνωθῆναι γε· ἐπεὶ καὶ οἱ μαίνόμενοι*) γε
 ὑπὸ πάντων γινώσκονται. Ἀληθές, ἔφη, 2
 καὶ τὸτο λέγεις. Ἀλλ' ἀρα ὅτι τὸ ἱππικὸν
 οἷε τῇ πόλει βέλτιον ἂν ποιήσας παραδόναι;
 καὶ, εἰ τις χρειαῖ γίνοιτο ἱππέων, τῶν ἡ-
 γόμενος ἀγαθὸς τινος αἰτίας γενέσθαι τῇ πό-
 λει; καὶ μάλα, ἔφη. καὶ ἔστι γε νῦν Δί', ἔφη ὁ
 Σωκράτης, καλὸν, εἰ δὴ δύνῃ ταῦτα ποιῆσαι.
 ἡ δὲ ἀρχή, πρ, ἔφ' ἧς ἤρξαται, ἱππῶν τε καὶ
 ἀμβατῶν ἐστίν. Ἐστὶ γὰρ ἔν, ἔφη. Ἰσθι δὴ 3
 λέξον ἡμῖν πρῶτον τὸτο, ὅπως διανοῇ τὰς
 ἱππικὰς βελτίους) ποιῆσαι; καὶ ὅς, ἀλλὰ τὸτο
 μὲν, ἔφη, ἂν ἐμὸν οἶμα τὸ ἔργον εἶναι, ἀλλὰ
 ἰδίᾳ ἕκαστον δεῖν τῷ ἑαυτῷ ἱππικῇ) ἐπιμελεῖ-
 σθαι. Ἐάν ἔν, ἔφη ὁ Σωκράτης, παρεχονταὶ 4
 σοι τὰς ἱππικὰς, οἱ μὲν ἔτω κακοποδοὶς, ἢ κα-
 κοσκέλεις, ἢ ἀσθενεῖς, οἱ δὲ ἔτως ἀτρόχος,
 ὥστε μὴ δύνασθαι ἀκολουθεῖν, οἱ δὲ ἔτως ἀγα-
 γῶγες, ὥς τε μὴ μιν εἶναι, ὅπως αὖν ἰστὶ τῆς,
 οἱ δὲ ἔτω λακτίσας, ὥς τε μὴδὲ τάξαι) δυνα-
 τὸν εἶναι, τί σοι τῷ ἱππικῷ ὄφελος ἔσται; ἢ
 πῶς δυνήσῃ τοιῶπων ἡγόμενος ἀγαθὸν τι ποιῆ-
 σαι τὴν πόλιν; καὶ ὅς, ἀλλὰ καλῶς τε λέ-
 γεις, ἔφη, καὶ περὶ ἀσόμενῶν ἱππῶν εἰς τὸ
 δυνατόν ἐπιμελεῖσθαι. τί δέ; τὰς ἱππικὰς ἂν 5
 ἐπιχειρήσεις, ἔφη, βελτίονας ποιῆσαι; Ἐγώ-
 γε, ἔφη. Ἐκὲν πρῶτον μὲν ἀναβατικωτέρως
 ἐπὶ τὰς ἱππικὰς ποιήσεις αὐτὰς. Δεῖ γὰρ, ἔφη.
 καὶ

*) I. σημαίνοντες I. ση-
 μαίνοντες conj. Schüz.

i) Vulg. βελτίους.
 k) Ἀλ. ἔργα.

καὶ γὰρ εἴ τις αὐτῶν καταπέσοι, μάλλον ἂν
 6 ἄτως σώζοιτο. τί γὰρ, εἰάν περ κινδυνεύειν
 δέη, πρότερον ἐπάγειν τὰς πολέμιας ἐπὶ τὴν
 αἰμῶν κελεύσεις, ἐνδράπερ εἰώδατε ἵππεύειν,
 ἢ πειράσῃ τὰς μελέτας ἐν τοιαύτοις ποιέσθαι
 χωρίοις, ἐν οἷς περ οἱ πολέμιοι γίνονται;
 7 Βέλτιον γέν, ἔφη. Τί γάρ; τὰ βάλλειν ὡς
 πλείους ἀπὸ τῶν ἵππων ἐπιμέλειαν τινα ποιή-
 σῃ; Βέλτιον γέν, ἔφη, καὶ τὸτο. ^{ἀλλὰ} γὰρ οὐδὲν
 τὰς ψυχὰς τῶν ἵππων καὶ ἐξοργίζεν πρὸς
 τὰς πολέμιας, ἔπερ ἀλκίμωτέρας ποιεῖν διανε-
 νόησαι; Εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ γυν γε πειράσομαι,
 8 ἔφη. Ὅπως δὲ σοι πεῖθονται οἱ ἵπποι, πεφρόν-
 τικας τι; ἄνευ γὰρ δὴ τὰτε ἄτε ἵππων,
 ἔτε ἵππων ἀγαθῶν καὶ ἀλκίμων ἔδεν ὀφθαλμοί.
 Ἀληθῆ λόγεις, ἔφη. Ἀλλὰ πῶς ἂν τις μά-
 λιστα, ὦ Σώκρατες, ἐπὶ τῷ αὐτῷ προτρέ-
 9 ψαίτο; ἐκεῖνο μὲν δὴ πᾶσι οἶδα, ὅτι ἐν παντὶ
 πράγματι οἱ ἄνθρωποι τέτοις μάλιστ' ἐθέ-
 λουσι πείθεσθαι, ὅς ἂν ἡγῶνται βελτίστες εἶ-
 ναι. καὶ γὰρ ἐν νόσῳ, ὃν ἂν ἡγῶνται ἰατρι-
 κωτάτον εἶναι, τῷ μάλιστ' αἰσθάνονται καὶ
 ἐν πλοίῳ οἱ πλείοντες, ὃν ἂν κυβερνητικώτα-
 τον καὶ ἐν γεωργίᾳ, ὃν ἂν γεωργικώτατον.
 καὶ μάλα, ἔφη. ἐκὲν εἰκός, ἔφη, καὶ ἐν
 ἵππικῃ, ὅς ἂν μάλιστ' εἰδῶς φαίνηται, αὐ-
 τοὶ ποιεῖν, τῷ μάλιστ' ἐθέλειν τὰς ἄλλας
 10 πείθεσθαι. εἰάν ἔν, ἔφη, ἐγὼ, ὦ Σώκρα-
 τες, βέλτιστος ὢν αὐτῶν δῆλος ὢ, ἀρεσέσει
 μοι τῷτο εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἐμοί; εἰάν
 γε πρὸς τοῦτο, ἔφη, διδάξῃς αὐτοὺς, ὥς τὸ
 πείθεσθαι σοὶ κἀλλίον τε καὶ σωτηριώτερον
 αὐτοῖς

αὐτοῖς ἔσται. πῶς ἔν, ἔφη, τῷτο διδάξω;
πολὺ νῆ Δί, ἔφη, ῥᾶόν, ἢ εἰ σοι*) δέοι διδά-
σκεν, ὥς τὰ κακὰ τῶν ἀγαθῶν ἀμείνω καὶ
λυσιτελεστέρα ἔσι. λέγεις, ἔφη, σὺ, τὸν ἵπ- II
παρχον πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπιμελεῖσθαι, δεῖν καὶ
τῷ λέγειν δυνασθαι; σὺ δ' ὥς, ἔφη, χρῆναι
σιωπῇ ἵππαρχεῖν; ἢ ἐκ ἐντεδύμης, ὅτι ὁ-
σα τε νόμῳ μεμαθήκαμεν κάλλιστα ὄντα, δι'
ῶν γε ζῆν ἐπισάμεθα, ταῦτα πάντα διὰ
λόγου ἐμάθομεν, καὶ εἰ τι ἄλλο καλὸν μαν-
θάνει τις μαθήσας, διὰ λόγου μανθάνει, καὶ
οἱ ἀριστα διδάσκοντες μάλιστα λόγῳ χρῶνται,
καὶ οἱ τὰ σπουδαιότατα μάλιστα ἐπισάμενοι
κάλλιστα διαλέγονται; ἢ τότε ἐκ ἐντεδύμη- 12
σαι, ὥς ὅταν γε χορὸς εἰς ἐκ τῆςδε τῆς πό-
λεως γίγνηται, ὥσπερ ὁ εἰς Ἀθῶν πεμπόμε-
νος, ἔδεις ἄλλοθεν ἔδαμόθεν τῷτο ἐφαιμι-
λος γίγνεται, ἔδε εὐανδρία ἐν ἄλλῃ πόλει
ὁμοία τῇ ἐνθάδε συναγεται; ἀληθῆ λέγεις,
ἔφη. ἀλλὰ μὴν ἔτε εὐφωρία τοσόντον διαφέ- 13
ρουν Ἀθηναῖοι τῶν ἄλλων, ἔτε σωμάτων με-
γέθει καὶ ῥώμῃ, ὅσον φιλοτιμία, ἥπερ κάλλι-
στα παροξύνει, πρὸς τὰ καλὰ καὶ ἐντιμὰ
ἀληθεῖς, ἔφη, καὶ τῷτο. ἐκὲν οἷοι, ἔφη, 14
καὶ τῷ ἵππικῷ τῷ ἐνθάδε εἰ τις ἐπιμεληθεῖν,
ὥς πολὺ ἂν καὶ τῷτο διενέγκοιεν τῶν ἄλλων,
ὅπλων τε καὶ ἵππων παρασκευῇ, καὶ εὐτα-
ξίᾳ, καὶ τῷ ἐτοιμῶς κινδυνεύειν πρὸς τὰς
πολεμίας, εἰ νομίσαιεν ταῦτα ποιεῖντες ἐπαί-
νε καὶ τιμῇς τεύεσθαι; εἰκὸς γέ, ἔφη. μὴ 15
τοίνυν ῥηκεῖ, ἔφη, ἀλλὰ πειρῶ τὰς ἀνδρας
ἐπὶ

*) Legendum σε.

ἐπὶ ταῦτα ^{ἐν τῷ} πρῶτῳ, ἀφ' ὧν αὐτός τε ὤφε-
 ληθήσῃ, καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται διὰ σέ. ἀλλὰ
 νὴ Δία πειράσομαι, ἔφη.

CAPVT IV.

*Bonum choragum et oeconomum posse etiam
 esse bonum Imperatorem.*

Ἰδὼν δὲ ποτὲ Νικομαχίδην ἐξ ἀρχαίρε-
 τῶν ἀπιδόντα, ^{καὶ ἡγεμόνα} ἦρετο· τίνες, ὦ Νικομαχίδη,
 στρατηγοὶ ἦννται; καὶ ὅς, ἔγάρ, ἔφη, ὦ
 Σώκρατες, τοῖστί εἰσιν Ἀθηναῖοι, ὥς ἐμέ
 μὲν ἔχ' εἰλοντο, ὅς ἐκ καταλόγου στρατευόμε-
 νος ^{κατατεταγμένον} καὶ λοχαγῶν, καὶ τα-
 ξιαρχῶν, καὶ τραυμάτια ὑπὸ τῶν πολεμίων
 τοσαῦτα ἔχων (ἀμα δὲ τὰς ἐλάς τῶν
 τραυμάτων ἀπογυμνήμενος ἐπεδείκνυνεν) Ἀν-
 τισθένην δὲ, ἔφη, εἰλοντο, τὸν ἔτε ἀπλῆτην
 πῶποτε στρατευσάμενον, ἐντε τοῖς ἰππέυσιν
 ἔδεν ^{ἐν τῷ} περιβλεπτόν ποιήσαντα, ἐπιστάμενον τε
 2 ἄλλο ἔδεν ἢ χεῖρματα συλλέγειν. ἔκην, ἔφη ὁ
 Σωκράτης, τὸτο μὲν ἀγαθόν, εἴγε τοῖς στρα-
 τιώταις ἱκανὸς ἔσσι τὰ ἐπιτήδεια πορίζειν.
 καὶ γὰρ οἱ ἐμποροὶ, ἔφη ὁ Νικομαχίδης, χεῖ-
 ρματα συλλέγειν ἱκανοὶ εἰσιν. ἀλλ' ἔχ' ἕνεκα
 3 τῆς καὶ στρατηγεῖν δύναντ' αὐ. Καὶ ὁ Σω-
 κράτης ἔφη, ἀλλὰ καὶ Φιλόνικος Ἀντισθένης
 εἰσιν, ὁ στρατηγῶν προσεῖναι ἐπιτήδεια εἰσιν.
 ἔχ' ὁρᾷς, ὅτι καὶ ὁσάνκις ^{ἐν τῷ} κεχορήγηκε, πᾶσι
 τοῖς χοροῖς νενίκηκε; μὰ Δί', ἔφη ὁ Νικομαχι-
 δης, ἀλλ' ἔδεν ὁμοίον εἶναι χορὸν τε καὶ στρα-
 τεύ-

ταύματος προσεβάνη. καὶ μὲν, ἔφη ὁ Σωκρά-
 τής, εἰς αὐτῶν γένος Ἀντιφένης, εἰς χορῶν 4
 διδασκαλίας ἐμπειροσίων, ὅπως ἐγένετο ἰα-
 νός ευρεῖν τὰς κράτιστας ταῦτα. καὶ ἐν τῇ
 στρατιᾷ ἔν, ἔφη ὁ Νικομαχίδης, ἄλλας μὲν
 εὐρήσει τὰς τάξοντας αὐτῶν, ἄλλας δὲ
 τὰς μαχομένους. ἔκέν, ἔφη ὁ Σωκράτης, 5
 εἴαν γε καὶ ἐν τοῖς πολεμικοῖς τὰς κράτιστας,
 ὥσπερ ἐν τοῖς χορικοῖς ἐξευρίσκηται,*) καὶ προ-
 αιεῖται, εἰκότως ἂν καὶ τὰτα νικηφόρος εἴη.
 καὶ δαπανᾷν δ' αὐτὸν εἰκὸς μᾶλλον ἂν ἐθέλειν.
 εἰς τὴν ξὺν ὅλῃ τῇ πόλει τῶν πολεμικῶν νίκην,
 ἢ εἰς τὴν ξὺν τῇ Φύλῃ τῶν χορικῶν. λέγεις 6
 σύ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὡς τὰ αὐτῶν ἀνδρῶς
 ἐστὶ χορηγεῖν τε καὶ ὡς καὶ στρατηγεῖν; λέγω
 ἔγωγ', ἔφη, ὡς ὅτε ἂν τις προσατεύῃ, εἰαν
 γινώσκῃ τε ὧν δεῖ, καὶ ταῦτα πορίζεσθαι δύ-
 νηται, ἀγαθὸς ἂν εἴη προσώτης, εἰ τε χο-
 ρῶ, εἰ τε οἴκῃ, εἰ τε πόλει, εἰ τε στρατεύ-
 ματος προσατεύοι 1). καὶ ὁ Νικομαχίδης, 7
 μά Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐκ ἂν ποτε ἄμην
 ἐγὼ σε ἀκῶσαι, ὡς ἀγαθοὶ οἰκονόμοι ἀγαθοὶ
 στρατηγοὶ ἂν εἴεν. ἰδί δὴ, ἔφη, ἐξετάσω
 μὲν τὰ ἔργα ἑκατέρω αὐτῶν, ἵνα εἰδῶμεν, πό-
 τερον τὰ αὐτὰ εἰσιν, ἢ διαφέρει τι. πάνυ γε,
 ἔφη. ἔκέν, ἔφη, τὸ μὲν τὰς αρχομένους καὶ 8
 τηκόους τε καὶ εὐπειθεῖς ἑαυτοῖς παρασκευά-
 ζειν. ἀμφοτέρων ἐστὶν ἔργον; καὶ μάλα, ἔφη.
 τί δὲ, τὸ προσατεῖν ἐκάστος ἐπιτηδεύεις πρῶ-
 τειν; καὶ τῶτο, ἔφη. καὶ μὲν καὶ τὸ τὰς κα-
 κῶς

G 2

*) ἐξευρίσκη τε καὶ π. 1) Vulg. προσατεύει.
 correxit Valken.

κὺς κολάζειν, καὶ τὰς ἀγαθὰς τιμᾶν, ἀμ-
 φοτέροις οἶμαι προσήκειν. πάνυ μὲν ἔν, ἔφη.
 9 τὸ δὲ τὰς ὑπὸ καὶ εὐμένει ποιέσθαι, πῶς ἐ-
 καλὸν ἀμφοτέροις; καὶ τὸτ', ἔφη. συμμά-
 χῃ δὲ καὶ βοηθὸς προσάγεσθαι, δοκεῖ σοι
 συμφέρειν ἀμφοτέροις, ἢ ἔ; πάνυ μὲν ἔν, ἔφη.
 ἀλλὰ Φυλακτικὰς τῶν ὄντων ἐν ἀμφοτέροις εἶ-
 ναι προσήκει; σφόδρα γ', ἔφη. ἐκὲν καὶ ἐπι-
 μελεῖς καὶ φιλοπόνους ἀμφοτέρους εἶναι προσή-
 10 κει περὶ τὰ αὐτῶν ἔργα. ταῦτα μὲν ἔν, ἔφη,
 πάντα ὁμοίως ἀμφοτέρων ἐστίν· ἀλλὰ τὸ μά-
 χεσθαι, ἐκτεῖ ἀμφοτέρων. ἀλλ' ἐχθροὶ γέ τοι
 ἀμφοτέροις γίγνονται; καὶ μάλα, ἔφη, τῶ-
 τό γε. ἐκὲν τὸ περιγένεσθαι τῶν ἀμφοτέ-
 11 ροις συμφέρει; πάνυ γάρ, ἔφη. ἀλλ' ἐκεῖνο πα-
 ραίττει, ἂν δὲν μάχεσθαι, τί ὠφελήσει ἡ οἰκο-
 νομική; ἐνταῦθα δὴ περὶ καὶ πλείστον, ἔφη. ὁ
 γὰρ ἀγαθὸς οἰκονόμος, εἰδὼς, ὅτι ἔδεν ἄτω
 λυσίτελές τε καὶ κερδαλέον ἐστίν, ὡς τὸ μαχόμε-
 νον τὰς πολέμιας νικᾶν, ἔδεν ἄτω ἀλυσίτε-
 λές τε καὶ ζημιώδες ὡς τὸ ἡττάσθαι, προθύ-
 μως μὲν τὰ πρὸς τὴν νικᾶν συμφέροντα ζητή-
 σει καὶ παρασκευάσεται, ἐπιμελὴς δὲ τὰ
 πρὸς τὸ ἡττάσθαι φέροντα σκέψεται, καὶ φυ-
 λαξεται, ἐνεργῶς δ' ἂν τὴν παρασκευὴν ὁρᾷ
 νικητικὴν ἔσαν, μαχεῖται· ἐχθρὸς δὲ τῶ-
 των, εἰς ἀπαρασκευάστῃ, φυλάσσεται συνά-
 12 πτειν μάχην. μὴ καταφρονεῖ, ἔφη, ὁ Νι-
 κομαχίδης, τῶν οἰκονομικῶν ἀνδρῶν, ἢ γὰρ
 τῶν ἰδίων ἐπιμελεῖα πλήθει μόνον διαφέρει τῆς
 τῶν κοινῶν, τὰ δὲ ἄλλα παραπλήσια ἔχει
 τὸ μέγιστον, ὅτι ἔτε ἀνευ ἀνδραπον ἑδωτέρω
 γίγνεται.

γίγνεται, ἔτε δι' ἄλλων μὲν ἀνθρώπων τὰ ἴδια
 πράττεται, δι' ἄλλων δὲ τὰ κοινὰ. ἔ γάρ
 ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμελό-
 μενοι χερῶνται, ἢ οἷσπερ τὰ ἴδια οἰκονομῶντες,
 οἷς οἱ m) ἐπιστάται χερσὶ καὶ τὰ ἴδια καὶ
 τὰ κοινὰ καλῶς πράττουσιν. οἱ δὲ μὴ ἐπιστά-
 μενοι, ἀμφοτέρωθεν πλημμελοῦσιν.

CAPVT V.

*De revocandis ad pristinam fortitudinem
 Atheniensibus.*

Περικλῆς δὲ ποτε, τῷ τῷ πάντῳ Περικλέας
 υἱῷ, διαλεγόμενος, ἐγώ τοι, ἔφη, ὦ Περί-
 κλεις, ἐλπίδα ἔχω, σὲ στρατηγὸν ἀνταρ-
 τῶν τε καὶ ἐνδοξοτέρων τὴν πόλιν εἰς τὰ πολε-
 μικά ἔσεσθαι, καὶ τῶν πολέμων κρατῆσιν.
 καὶ ὁ Περικλῆς, βελομένην αὖν, ἔφη, ὦ Σωκρά-
 τες, αἱ λέγεις ὅπως δὲ ταῦτα γένοιτ' αὖν,
 ἔ δύνάμην γινώσκω. βέλει δ' αὖν, ἔφη ὁ Σωκρά-
 τες, διαλογιζόμενοι περὶ αὐτῶν ἐπισκοπῶμεν,
 ὅπερ ἤδη τὸ δυνατόν ἐστιν; βέλομαι, ἔφη. ἐκὼν
 οἶσθα, ἔφη, ὅτι πλήθει μὲν ἔδεν μέγας εἶσιν
 Ἀθηναῖοι Βοιωτῶν; οἶδα γάρ, ἔφη. σώματα
 δὲ ἀγαθὰ καὶ καλὰ πότερον ἐκ Βοιωτῶν οἷα
 πλείω αὖν ἐκλεχθῆναι; ἢ ἐξ Ἀθηνῶν *); ἔδεν
 ταύτῃ μοι δοκᾷ λείπεσθαι. εὐμένεστερες δὲ
 πότερες ἑαυτοῖς εἶναγνομίζεις; Ἀθηναῖες ἔγω.

G 3

γε

m) οἷς οἱ e certissima
 Ernesti τῷ πάντῳ conje-
 ctura. Vulgo ὅσοι.

*) Ἀθηναίων reposu-
 it Schütz. V. Cel.

γε· Βοιωτῶν μὲν γὰρ πολλοὶ ^{γινώσκοντες} πλεονεκτοῦμεν· ^{Al.}
 ὑπὸ Θηβαίων δυσμενῶς αὐτοῖς ^{ἐχθροὶ} ἐχθροί· Ἀθη-
 3 νησι δὲ ἑδὲν ὁρῶ τοῖσιν· Ἀλλὰ μὴν Φιλοτι-
 μότατοί γε καὶ Φιλοφρονέσατο πάντων εἰσιν,
 ἅπερ ἔχ' ἡκιστα παροξύνει κινδυνεύειν ὑπὲρ
 εὐδοξίας τε καὶ πατρίδος· ἑδὲ ἐν τέτοις
 Ἀθηναῖοι μεμπτοί· Καὶ μὴν προγόνων γε
 καλὰ ἔργα ἔν' ἔσιν, οἷς μείζω καὶ πλείω
 ὑπάρχει ἢ Ἀθηναίοις· ὧ πολλοὶ ἐπαιρόμενοι
 προτρέπονται τε ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι, καὶ
 4 ἀλκιμοὶ γίγνεσθαι· Ταῦτα μὲν ἀληθῆ λέ-
 γεις πάντα, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὁρᾷς, ὅτι
 ἀφ' οὗ ἦτε σὺν Τολμίδῃ τῶν χιλίων ἐν Λε-
 βαδείᾳ συμφορὰ ἐγένετο, καὶ ἡ μεθ' Ἱππο-
 κράτης ἐπὶ Δηλίῳ, ἐν τέτων τεταπείνωται
 μὲν ἡ τῶν Ἀθηναίων δόξα πρὸς τὰς Βοιω-
 τὰς, ἐπῆρται δὲ τὸ τῶν Θηβαίων φρόνημα
 πρὸς τὰς Ἀθηναίους· ὥςτε Βοιωτοὶ μὲν, οἱ
 πρόσθεν ἑδ' ἐν τῇ ἑαυτῶν τολμῶντες Ἀθη-
 ναίοις ἄνευ Λακεδαιμονίων τε καὶ τῶν ἄλλων
 Πελοποννησίων ἀντιτάττεσθαι, νῦν ἀπειλᾷσιν
 αὐτοὶ καθ' αὐτὰς ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἀττι-
 κήν· Ἀθηναῖοι δὲ, οἱ πρότερον, ὅτε Βοιωτοὶ
 μόνοι ἐγένοντο, παρῶντες τὴν Βοιωτίαν, φο-
 βῶνται, μὴ Βοιωτοὶ δηλώσωσι τὴν Ἀττικὴν.
 5 καὶ ὁ Σωκράτης, ἀλλ' αἰσθάνομαι μὲν, ἔφη,
 ταῦτα ὥς ἔχοντα· δοκεῖ δέ μοι ἀνδρὶ
 ἀγαθῷ ἄρχοντι νῦν εὐαρεσσκοτέρως διακείσθαι
 ἢ πόλιν· τὸ μὲν γὰρ θάρσος ἀμέλειαν τε
 καὶ ῥαθυμίαν, καὶ ἀπείθειαν ἐμβάλλει, ὁ
 δὲ φόβος προσεκτικώτερος τε καὶ εὐπειθε-
 6 τέρους, καὶ εὐτακτοτέρους ποιεῖ· τεκμήρηαι δ'
 ἂν

ἂν τῷτο καὶ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ναυσίν. ὅταν
 μὲν γὰρ δῆπρ μηδὲν φοβῶνται, μετοί εἰσιν
 ἀταξίας· ὅταν δὲ ἡ χειμῶνα ἢ πολέμους η)
 δείσωσιν, ἔ μόνον τὰ κελεύόμενα πάντα ποιῶ-
 σιν, ἀλλὰ καὶ σιγῶσι καραδοκῶντες τὰ προ-
 σταχθεσόμενα, ὥσπερ χορευταί. ἀλλὰ μὴν, 7
 ἔφη ὁ Περικλῆς, εἴγε νῦν μάλιστα πείθοιντο,
 ὥρα ἂν εἴη λέγειν, πῶς ἂν αὐτὸς προτρε-
 ψαίμεθα πάλιν ἀνερεθισθῆναι τῆς ἀρχαίας
 ἀρετῆς τε καὶ εὐκλείας καὶ εὐδαιμονίας.
 εἰκὼν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ μὲν ἐβλόμεθα 8
 χρημάτων αὐτὸς, ὧν οἱ ἄλλοι εἶχον, ἀντι-
 ποιῶσθαι, ἀποδεικνύντες αὐτοῖς ταῦτα πα-
 τρώϊα τε ὄντα καὶ προσήκοντα, μάλιστα ἂν
 ἔτῳς αὐτὸς ἐξορμῶμεν ἀντέχεσθαι τῶτων·
 ἐπεὶ δὲ τῷ μετ' ἀρετῆς πρωτεύειν αὐτὸς ἐπι-
 μελεῖσθαι βεβλόμεθα, τῶτ' αὖ δεικτέον ἐκ
 παλαιῶ μάλιστα προσῆκον αὐτοῖς· καὶ ὡς
 τῶτ' ἐπιμελόμενοι, πάντων ἂν εἴεν κράτιστοι.
 πῶς ἔν ἂν τῷτο διδάσκοιμεν; οἶμαί μὲν, εἰ 9
 τὸς γε παλαιοτάτους, ὧν ἀκρόμεν, προγόνους
 αὐτῶν ἀναμνησκόμεν αὐτὸς, ἀκηκοότας,
 ἀρίστους γεγονέναι. ἀρα λέγεις τὴν τῶν θεῶν 10
 κρίσιν, ἣν οἱ περὶ Κεκροπα δι' ἀρετὴν ἔκρι-
 ναν; λέγω γὰρ καὶ τὴν Ἐρεχθεὺς γε τρο-
 φὴν καὶ γένεσιν*), καὶ τὸν πόλεμον τὸν ἐπ' ἐκεί-
 νῳ γενόμενον πρὸς τὸς ἐκ τῆς ἐχομένης Ἡπεί-
 ρος πάσης, καὶ τὸν ἐφ' Ἡρακλειδῶν πρὸς τὸς
 ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ πάντας τὸς ἐπὶ Θη-
 σέως πολεμηθέντας, ἐν οἷς πᾶσιν ἐκείνοι δῆ-

G 4 λοι

n) Vulg. πολέμας.

*) Schüz. V. Cel. in textum recepit Leifneri conj. ξένισιν. cf. Diodor. Sic. I. 29.

- λοι γεγόνασι τῶν καθ' ἑαυτὲς ἀνθρώπων
- 11 ἀριεῦσαντες. εἰ δὲ βέλει, ὃ ὕστερον οἱ ἐκείνων μὲν ἀπόγονοι, ὃ πολὺ δὲ πρὸ ἡμῶν γεγονότες, ἔπραξαν, τὰ μὲν αὐτοὶ καθ' ἑαυτὲς ἀγωνιζόμενοι πρὸς τὰς κυριεύοντας τῆς τε Ἀσίας πάσης καὶ τῆς Εὐρώπης μέχρι Μακεδονίας, καὶ πλείστην τῶν προγεγονότων δύναμιν καὶ ἀφορμὴν κερτημένους, καὶ μέγιστα ἔργα κατεργασμένοι, τὰ δὲ καὶ μετὰ Πελοποννησίων ἀριεῦοντες καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, οἱ δὲ καὶ λέγονται πολὺ
- 12 διενεγκεῖν τῶν καθ' ἑαυτὲς ἀνθρώπων. λέγονται γάρ, ἔφη. τοιγαρὲν πολλῶν μὲν μετανασάσεων ἐν τῇ Ἑλλάδι γεγονυῖαν, διέμειναν ἐν τῇ ἑαυτῶν, πολλοὶ δὲ, ὑπὲρ δικαίων ἀντιλέγοντες, ἐπέτρεπον ἐκείνοις, πολλοὶ δὲ ὑπὸ κρειττόνων ὑβριζόμενοι, κατέφευγον πρὸς
- 13 ἐκείνους. καὶ ὁ Περικλῆς, καὶ θαυμάζω γε, ἔφη, ὃ Σωκράτης, ἡ πόλις ὅπως ποτ' ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκλινεν. ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τινὲς, διὰ τὸ πολὺ ὑπερενεγκεῖν καὶ κρατισεῦσθαι, καταρῥαθυμήσαντες ὑπερίζουσι τῶν ἀντιπάλων, ἔτω καὶ Ἀθηναῖες πολὺ διενεγκότες ἀμελήσας
- 14 ἑαυτῶν, καὶ διὰ τῆτο χεῖρας γεγονέναι. νῦν ἔν, ἔφη, τί ἂν ποιεῖντες ἀναλάβοιεν τὴν ἀρχαίαν ἀρετὴν; καὶ ὁ Σωκράτης, ἔδεν ἀποκρυφον δοκεῖ μοι εἶναι· ἀλλ' εἰ μὲν ἐξευρόντες τὰ τῶν προγόνων ἐπιτηδεύματα, μηδὲν χεῖρον ἐκείνων ἐπιτηδεύοιεν, ἔδεν ἂν χεῖρας ἐκείνων γενέσθαι· εἰ δὲ μὴ, τὰς γε νῦν πρωτεύοντας μιμήμενοι, καὶ τῆτοις τὰ αὐτὰ ἐπι-

ἐπιτηδεύοντες, ὁμοίως μὲν τοῖς αὐτοῖς χρώ-
 μενοι, ἂδὲν ἂν χεῖρας ἐκείνων εἶεν· εἰ δ' ἐπιμε-
 λέστερον, καὶ βελτίους. λέγεις, ἔφη, πόρρω 15
 πα εἶναι τῇ πόλει τὴν καλοκαγαδίαν. πότε
 γὰρ ἔτις Ἀθηναῖοι, ὥσπερ Λακεδαιμόνιοι, ἢ
 πρεσβυτέρους αἰδέσονται, οἱ ἀπὸ τῶν πατέ-
 ρων ἄρχονται καταφρονεῖν τῶν γεραιτέρων, ἢ
 σαρμασκήσουσιν ἔτις, οἱ δ' ἄ μόνον αὐτοὶ εὐεξίας
 ἀμελεῖσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιμελεσμένων κατα-
 γελῶσι; πότε δὲ ἔτις ο) πείσονται τοῖς ἄρχε- 16
 σιν, οἱ καὶ ἀγάλλονται ἐπὶ τῷ καταφρονεῖν
 τῶν ἀρχόντων; ἢ πότε ἔτις ὁμονόησουσιν, οἱ
 γε ἀντὶ μὲν τῶ συνεργεῖν ἑαυτοῖς τὰ συμφέρον-
 τα, ἐπιηρεάζουσιν ἀλλήλοις, καὶ φθονοῦσιν ἑαυ-
 τοῖς μᾶλλον ἢ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις, μάλιστα 17
 δὲ πάντων ἐν τε ταῖς ἰδίαις συνόδοις καὶ ταῖς
 κοιναῖς διαφέροντα, καὶ πλείστας δίκας ἀλ-
 λήλοις δικάζοντα, καὶ προαιρῶντα μᾶλλον
 ἔτις κερδαίνειν ἀπ' ἀλλήλων, ἢ συναφελῶντες
 αὐτὰς, τοῖς δὲ κοινοῖς ὥσπερ ἀλλοτρίοις χρώ-
 μενοι, περὶ τέτων αὐτὸ μάχονται, καὶ ταῖς εἰς
 τὰ τοιαῦτα δυνάμεσι μάλιστα χαίρουσιν· ἐξ 17
 ὧν πολλὴ μὲν ἀπειρία*) καὶ κακία τῇ πόλει ἐμ-
 φύεται, πολλὴ δὲ ἔχθρα καὶ μῖσος ἀλλήλων
 τοῖς πολίταις ἐγγίνεται. δι' ἃ ἔγωγε μάλα
 φοβέμαι αἰεὶ, μὴ τι μείζον, ἢ ὥςτε φέρειν δύ-
 νασθαι, κακὸν τῇ πόλει συμβῇ. μηδαμῶς, 18
 ἔφη ὁ Σωκράτης, ὦ Περικλεῖς, ἔτις ἡγε-
 κέτω πονηρίᾳ νοσεῖν Ἀθηναίους. ἔχ' ὁρᾷς, ὥς
 εὐτακτοὶ μὲν εἰσιν ἐν τοῖς ναυτικοῖς, εὐτάκ-
 τως δ' ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι πείθονται τοῖς

G 5

ἐπι-

ο) Vulgo ἔτοι. *) ἀπειροκαλία conj. Hindenb.

- ἐπιστάταις, ἔδενῶν δὲ καταδεέστερον ἐν τοῖς χο-
 19 ροῖς ὑπηρετᾷσι τοῖς διδασκάλοις; τῆτο γὰρ
 20 τοι, ἔφη, καὶ θαυμασόν ἐστι, τὸ τὲς μὲν τοι-
 τες παιδαρχεῖν τοῖς ἐφεσῶσι, τὲς δὲ ὀπλίτας
 καὶ τὲς ἵππεῖς, οἳ δοκῶσι καλοκάγαθία προ-
 κεκρίσθαι τῶν πολιτῶν, αἰπειδεσάτες εἶναι
 21 πάντων. καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη, ἡ δὲ ἐν Ἀρείῳ
 πάγῳ βελή, ὦ Περικλεις, ἔκ ἐκ τῶν δεδοκι-
 μασμένων καδίσταται; καὶ μάλα, ἔφη. οἷσθα
 22 ἔν τινάς, ἔφη, κάλλιον, ἢ νομιμώτερον, ἢ
 23 σεμνότερον, ἢ δικαιότερον τὰς τε δίκας δικά-
 ζοντας, καὶ τὰλλα πάντα πράττοντας; ἔ-
 μέμφομαι, ἔφη, τέτοις. ἔτόινυν, ἔφη, δεῖ
 αἰδυμῆν, ὡς ἔκ εὐτακτῶν ὄντων Ἀθηναίων.
 24 καὶ μὴν ἐν γε τοῖς στρατιωτικοῖς, ἔφη, ἔνθα
 μάλιστα δεῖ σωφρονεῖν τε καὶ εὐτακτεῖν καὶ παι-
 25 δαρχεῖν, ἔδενι τῶν προσέχουσιν. ἴσως γὰρ,
 ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐν τέτοις οἳ ἥμισυ ἐπιστά-
 26 μνοι ἄρχουσιν αὐτῶν. ἔχ' ὁρᾷς, ὅτι κιθαρι-
 27 σῶν μὲν, καὶ χορευτῶν, καὶ ὀρχιστῶν ἔδὲ
 εἰς ἐπιχειρεῖ ἄρχειν μὴ ἐπιστάμενος, ἔδὲ πα-
 28 λαισῶν, ἔδὲ παγκρατιαστῶν· ἀλλὰ πάντες,
 29 ὅσοι τῶν ἄρχουσιν, ἔχουσιν δεῖξαι, ὅπόθεν
 30 ἔμαθον ταῦτα, ἐφ' οἷς ἐφεσῶσι τῶν δὲ στρα-
 31 τηγῶν οἳ πλεῖστοι αὐτοσχεδιάζουσιν; ἔ μὲν τοι
 32 σέ γε τοιῶτον ἐγὼ νομίζω εἶναι, ἀλλ' οἷμά σε
 33 ἔδεν ἥττον ἔχειν εἰπεῖν, ὅποτε στρατηγεῖν, ἢ
 ὅποτε παλαίειν ἤρξω μανθάνειν. καὶ πολλὰ
 μὲν οἷμά σε τῶν πατρῴων στρατηγημάτων πα-
 ρεληφότα διασώζειν, πολλὰ δὲ πανταχόθεν
 συνενηνοχέειν, ὅπόθεν οἷόν τε ἦν μαθεῖν τι
 34 ὠφέλιμον εἰς στρατηγίαν. οἷμά δὲ σε πολλὰ
 35 μερι-

μεριμνῶν, ὅπως μὴ λάθῃς σεαυτὸν ἀγνοῶν τι
 τῶν εἰς στρατηγίαν ὠφελίμων, καὶ εἴαν τι τοῖ-
 τον αἰσθῇ σεαυτὸν μὴ εἰδότα, ζητεῖν τὰς ἐπι-
 σαμένους ταῦτα, ἕτε δῶρων ἕτε χαρίτων φει-
 δόμενον, ὅπως μάθῃς παρ' αὐτῶν, ἃ μὴ ἐπί-
 σασαι, καὶ συνεργὸς ἀγαθὰς ἔχῃς. καὶ ὁ 24
 Περικλῆς, ἔλανθάνεις με, ὦ Σώκρατες, ἔφη,
 ὅτι ἔδ' οἰόμενός με τέτων ἐπιμελείσθαι, ταῦ-
 τα λέγεις, ἀλλ' ἐγχειρῶν με διδάσκειν, ὅτι
 τὸν μέλλοντα στρατηγεῖν τέτων ἀπάντων ἐπιμε-
 λῆσθαι δεῖ. ὁμολογῶ μὲν τοι καὶ γὰρ σοι ταῦ- 25
 τα. τῷτο δ', ἔφη, ὦ Περικλείης, κατανεόη-
 κας, ὅτι πρόκειται τῆς χώρας ἡμῶν ὄρη με-
 γάλα, καθήκοντα ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν, δι' ὧν
 εἰς τὴν χώραν εἰσοδοὶ ξενῶν τε καὶ προσάντες
 εἰσὶ, καὶ ὅτι μέση διέζωσται ὄρεσιν ἐρυμνοῖς.
 καὶ μάλα, ἔφη. τί δέ γε *) ἐκείνο ἀκήκοας, 26
 ὅτι Μυσοὶ καὶ Πισίδαι ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ
 κατέχοντες ἐρυμνὰ πάνυ χωρῖα, καὶ κέφως
 ὠπλισμένοι, δύνανται πολλὰ μὲν τὴν βασι-
 λέως χώραν καταθέοντες κακοποιεῖν, αὐτοὶ
 δὲ ζῆν ἐλεύθεροι; καὶ τῷτο γε, ἔφη, ἀκῶ.
 Ἀθηναῖος δ' ἐκ αὐτοῦ, ἔφη, μέχρι τῆς ἐλα- 27
 φρεὸς ἡλικίας ὠπλισμένους κρυφτέροις ὅπλοις,
 καὶ τὰ προκείμενα τῆς χώρας ὄρη κατέχον-
 τας, βλαβερὰς μὲν τοῖς πολεμίοις εἶναι, με-
 γάλῃν δὲ προβολὴν τοῖς πολίταις τῆς χώρας
 κατεσκευάσθαι; καὶ ὁ Περικλῆς, πάντ' οἶμα,
 ἔφη, ὦ Σώκρατες, καὶ ταῦτα χρήσιμα εἶναι.
 εἰ τοίνυν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἀρέσκει σοι ταῦ- 28
 τα,

*) τί δέ; γε Leuncl. τί δὲ σὺ ἐκ. Paris. unde
 Schüz. V. Cl. τί δέ; σὺ γ' ἐκείνο edidit.

τα, ἐπιχείρει αὐτοῖς, ὃ ἄριστε. ὃ, τι μὲν γὰρ ἂν τῶν καταπράξης, καὶ σοὶ καλὸν ἔσται, καὶ τῇ πόλει ἀγαθόν· εἰ δέ τι αἰδυνατῆς, ἔτε τὴν πόλιν βλάψεις, ἔτε σαυτὸν καταίσχυνεις.

CAPVT VI.

Glauconem a capeffenda republica auertit.

Γλαύκωνα δὲ ^{ἑστῶτα} Ἀρίστωνος (ὅτ' ἐπεχείρει δημηγυρεῖν, ἐπιθυμῶν προσατεῦειν τῆς πόλεως, ὅδε πῶ εἰκοσιν ἔτη γεγονώς) ὄντων ἄλλων οἰκείων καὶ Φίλων, ὅδεῖς ἡδύνατο παύσαι ἐλκόμενόν τε ἀπὸ τῆ βήματος καὶ καταγέλασον ὄντα· Σωκράτης δὲ, εὖνυς ὢν αὐτῷ, διατε Χαερμίδην τὸν Γλαύκωνος καὶ διὰ Πλάτωνα, μόνος ἐπαυσε. ἐντυχὼν γὰρ αὐτῷ, πρῶτον μὲν εἰς τὸ ἐδεῆσαι αἰκεῖν, τοιαύδε λέξας, κατέσχευ· ὦ Γλαύκων, ἔφη, προσατεῦειν ἡμῖν διανενόησαι τῆς πόλεως; ἔγωγ, ἔφη, ὦ Σώκρατες. νῆ Δί, ἔφη, καλὸν γὰρ, εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν ἐν ἀνθρώποις. δῆλον γὰρ, ὅτι εἰ ἂν τῶτο διαπράξη, δυνατὸς μὲν ἔσῃ αὐτὸς τυγχάνειν, ὅτι ἂν ἐπιθυμῆς, ἱκανὸς δὲ τῆς Φίλης ὠφελεῖν· ἐπαρεῖς δὲ τὸν πατέρων οἶκον, αὐξήσεις δὲ τὴν πατρίδα, ὀνομαστός δ' ἔσῃ, πρῶτον μὲν ἐν τῇ πόλει, ἔπειτα δ' ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἴσως δ', ὥσπερ Θεμιστοκλῆς, καὶ ἐν τοῖς βασιβάροις· ὅπερ δ' ἂν ᾔς, πανταχῶς περιβλε-

βλεπτος ἔση. ταῦτ' ἐν ἀκῶν ὁ Γλαῦκων 3
 ἐμεγαλύνετο, καὶ ἡδέως παρέμενε. μετὰ δὲ
 ταῦτα ὁ Σωκράτης, ἔκταν, ἔφη, τῆτο μὲν,
 ὦ Γλαῦκων, δῆλον, ὅτι εἴπερ τιμᾶσθαι βέλαι,
 ὠφελιτέα σοι ἢ πόλις ἐστίν; πάνυ μὲν ἐν, ἔφη.
 πρὸς θεῶν, ἔφη, μὴ τοίνυν ἀποκρύψῃ, ἀλλ'
 εἰπέ ἡμῖν, ἐκ τίνος ἄρξῃ τὴν πόλιν εὖεργε-
 τεῖν; ἐπεὶ δὲ ὁ Γλαῦκων διεσιώπησεν, ὡς ἂν 4
 τότε σκοπῶν, ὁπόθεν ἀρχοίτο. ἄρ', ἔφη ὁ
 Σωκράτης, ὥσπερ, φίλος οἶκον εἰ αὐξήσας βέ-
 λαιο, πλεσιώτερον αὐτὸν ἐπιχειροῖς ἂν ποι-
 εῖν, ἔτω καὶ τὴν πόλιν πειράσῃ πλεσιωτέραν
 ποιῆσαι; πάνυ μὲν ἐν, ἔφη. ἔκταν πλεσιω- 5
 τέρα γ' ἂν εἴη, προσόδων αὐτῇ πλείονων γενο-
 μένων; εἰκὸς γὰρ, ἔφη. λέξον δὴ, ἔφη, ἐκ
 τίνων νῦν αἱ προσοδοὶ τῇ πόλει, καὶ πόσα τι-
 νές εἰσι; δῆλον γάρ, ὅτι ἔσκεψα, ἵνα, εἰ
 μὲν τινες αὐτῶν ἐνδεῶς ἔχουσιν, ἐκπληρώσῃς·
 εἰ δὲ παραλείπονται, προσπορίσῃς. ἀλλὰ μὰ 6
 Δί', ἔφη ὁ Γλαῦκων, ταῦτά γε ἐκ ἐπέσκεμ-
 μαί. ἀλλ' εἰ τῆτο, ἔφη, παρέλιπες, τὰς γε
 δαπάνας τῆς πόλεως ἡμῖν εἰπέ. δῆλον γάρ,
 ὅτι καὶ τῶν τὰς περιττὰς ἀφαιρεῖν διανοῇ.
 ἀλλὰ μὰ τὸν Δί', ἔφη, εἰδὲ πρὸς ταῦτά πῶ
 ἐσχόλασα. ἔκταν, ἔφη, τὸ μὲν πλεσιωτέραν
 τὴν πόλιν ποιεῖν ἀναβαλέμεθα· πῶς γὰρ οἶόν
 τε μὴ εἰδότα γε τὰ ἀναλώματα καὶ τὰς προσ-
 ὄδας, ἐπιμεληθῆναι τῶν; ἀλλ', ὦ Σώκρα- 7
 τες, ἔφη ὁ Γλαῦκων, δυνατόν ἐστι καὶ ἀπὸ πο-
 λεμίων τὴν πόλιν πλετίζειν. νῆ Δία σφόδρα
 γ', ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰάν τις αὐτῶν κρείτ-
 των ᾗ· ἥττων δὲ ὢν, καὶ τὰ οἰκῆα προσα-
 ποβά-

- 8 ποβάλοι ἄν. ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. ἐκὼν, ἔφη, τόν γε βαλευσόμενον, πρὸς ἑς τινὰς δεῖ πολεμεῖν, τήν τε τῆς πόλεως δύναμιν καὶ τὴν τῶν ἐναντίων εἶδεναι δεῖ, ἵνα, εἰ μὲν ἡ τῆς πόλεως κρείττων ᾖ, συμβαλεῖν ἐπιχειρεῖν τῷ πολέμῳ· εἰ δὲ ἥττων τῆς ρ) τῶν ἐναντίων,
- 9 εὐλαβεῖσθαι πείθῃ. ὁρθῶς λέγεις, ἔφη. πρῶτον μὲν τοῖνον, ἔφη, λέξον ἡμῖν τῆς πόλεως τήν τε περὶ κῆν καὶ τὴν ναυτικὴν δύναμιν, εἴτα τὴν τῶν ἐναντίων. ἀλλὰ μὰ τὸν Δί, ἔφη, ἐκ ἂν ἔχοιμί σοι ἄτως γε ἀπὸ σώματος εἰπεῖν. ἀλλ' εἰ γέγραπτά σοι, ἔνεγκε, ἔφη· πάνυ
- 10 γὰρ ἡδέως ἂν τῷτο ἀκούσαιμι. ἀλλὰ μὰ τὸν Δί, ἔφη, εἰ δὲ γέγραπτά μοι πῶ. ἐκὼν, ἔφη, καὶ περὶ πόλεμος συμβαλεῖν τήν γε πρώτην ἐπιστήσομεν· ἴσως γὰρ καὶ διὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν, ἄρτι ἀρχόμενος τῆς προσεταιρίας, ἔπω ἐξήτακας. ἀλλὰ τοι περὶ γε φυλακῆς τῆς χώρας οἶδ' ὅτι σοι μεμέληκεν, καὶ οἶδα, ὅποσά τε φυλακὰ ἐπίκαιροὶ εἰσι, καὶ ὅποσά μὴ, καὶ ὅποσοι τε φρενοὶ ἱκανοὶ εἰσι, καὶ ὅποσοι μὴ εἰσι καὶ τὰς μὲν ἐπικαίρας φυλακὰς συμβαλεῖς q) μείζονας ποιεῖν, τὰς δὲ περιττὰς ἀφαι-
- 11 ρεῖν. νῆ Δί, ἔφη ὁ Γλαῦκων, ἀπάσας μὲν ἂν ἔγωγε, ἐνεκά γε τῷ ἄτως αὐτὰς φυλάττεσθαι, ὥστε καὶ ἄπτεσθαι τὰ*) ἐκ τῆς χώρας. εἰ δὲ τις ἀφείλῃ γ', ἔφη, τὰς φυλακὰς, ἐκ οἷ καὶ ἀρπάζειν ἐξασίαν ἔσσεσθαι τῷ βαλομένῳ; ἀταρ, ἔφη, πότερον ἐλθὼν αὐτὸς ἐξήτακας τῷτο, ἢ πῶς οἶδα, ὅτι κακῶς φυλάττονται;

p) Vulgo sine τῆς. q) Vulg. συμβαλεῖν.

*) τῶν edid. Schüz. V. Cl.

τονται; εικάζω, ἔφη. ἐκὼν, ἔφη, καὶ περὶ
 τούτων, ὅταν μηκέτι εικάζωμεν, ἀλλ' ἤδη εἰδῶ-
 μεν, τότε συμβουλευσομεν. ἴσως, ἔφη ὁ Γλαύ-
 κων, βέλτιον. εἰς γε μὴν, ἔφη, τὰργυρία γ' 12
 οἶδ', ὅτι ἐκ ἀφίξας, ὥς ἔχειν εἰπεῖν, διότι
 νῦν ἐλάττω, ἢ πρόσθεν, προσέρχεται αὐτό-
 θεν. εἰ γὰρ ἔν ἐλήλυθα, ἔφη. καὶ γὰρ νῆ
 Δί, ἔφη ὁ Σωκράτης, λέγεται βαρὺ τὰ χω-
 ρίον εἶναι, ὥς ὅταν περὶ τέτα δὲ συμβουλευειν,
 αὕτη σοι ἢ πρόφασις ἀρκέσει. σκώπτομας),
 ἔφη ὁ Γλαύκων. ἀλλ' ἐκείνε γε τοι, ἔφη, οἶδ' 13
 ὅτι ἐκ ἡμέληκας, ἀλλ' ἔσκεψαι, πόσον χρόνον
 ἱκανός ἐστιν ὁ ἐκ τῆς χώρας γιγνόμενος σῖτος
 διατρέφειν τὴν πόλιν, καὶ πόσα εἰς τὸν ἐνιαυ-
 τὸν προσδέεται, ἵνα μὴ τούτο γε λάθῃ σέ πο-
 τε ἡ πόλις ἐνδεὴς γενομένη, ἀλλ' εἰδὼς, ἔχῃς
 ὑπὲρ τῶν ἀναγκαίων συμβουλευὼν τῇ πόλει
 βοηθεῖν τε, καὶ σώζειν αὐτήν. λέγεις, ἔφη
 ὁ Γλαύκων, παμμέγεθες πρᾶγμα, εἴγε καὶ
 τῶν τοιούτων ἐπιμελεῖσθαι δεήσει. ἀλλὰ μὲν 14
 τοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰδ' ἂν τὸν ἑαυτῷ ποτε
 οἶκον καλῶς τις οἰκήσειεν, εἰ μὴ πάντα μὲν
 εἴσεται, ὧν προσδέεται, πάντων δὲ ἐπιμελό-
 μενος ἐκπληρώσει. ἀλλ' ἐπεὶ ἡ μὲν πόλις ἐκ
 πλείονων ἢ μυρίων οἰκιῶν συνέστηκε, χαλεπὸν
 δὲ εἶναι ἅμα τοσούτων οἰκῶν ἐπιμελεῖσθαι, πῶς
 ἔχ' ἓνα, τὸν τῷ θεῷ, πρῶτον ἐπειράδης αὐ-
 ξῆσθαι; δέεται δέ. καὶ μὲν τῷτον δύνῃ, καὶ
 πλείοσιν ἐπιχειρήσεις· ἓνα δὲ μὴ δυνάμενος
 ὠφελῆσαι, πῶς ἂν πολλὰς γε δυνηθεῖς; ὥς-
 περ

γ) τὰργυρεῖα Ern. s) Vulg. σκώπτομας. Quod de-
 vid. ad II. 5, 2. dimus Belfarion legit in Cod. suo.

- περ εἴ τις ἐν τάλαντον μὴ δύναιτο φέρειν, πῶς
 ἔφανερὸν, ὅτι πλείω γε φέρειν εἰς ἐπιχειρη-
 15 τέον αὐτῷ; ἀλλ' ἔγωγ', ἔφη ὁ Γλαύκων, ὠφε-
 λοῖσιν ἂν τὸν τῷ θεῷ οἶκον, εἰ μοι ἐθέλοι
 πείθεσθαι. εἶτα, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸν θεῖον
 ἔδυνάμενος πείθειν, Ἀθηναίους πάντας μετὰ
 τῷ θεῷ νομίζεις δυνήσεσθαι ποιῆσαι πείθε-
 16 σθαι σοι; Φυλάττης, ἔφη, ὁ Γλαύκων, ὅπως
 μὴ τῷ εὐδοξεῖν ἐπιθυμῶν εἰς τέναντίον ἔλ-
 θης. ἢ ἔχ' ὁρᾷς, ὡς σφαλερόν ἐστι τὸ, ἂ
 μὴ οἶδέ τις, ταῦτα λέγειν ἢ πράττειν; ἐν-
 θυμῷ δὲ τῶν ἄλλων, ὅσους οἶσθα τοιαύτους,
 οἵοι φαίνονται καὶ λέγοντες, ἂ μὴ ἴσασι,
 καὶ πράττοντες, πότερά σοι δοκῶσιν ἐπὶ τοῖς
 τοιαύτοις ἐπαίνει μᾶλλον ἢ ψόγῳ τυγχάνειν,
 καὶ πότερον θαυμάζεσθαι μᾶλλον ἢ κατα-
 17 φρονεῖσθαι; ἐνθυμῷ δὲ καὶ τῶν εἰδότεων ὁ,
 τί τε λέγῃσι καὶ ὁ, τι ποιῇσι; καὶ, ὡς
 ἐγὼ νομίζω, εὐρήσεις ἐν πᾶσιν ἔργοις τὰς
 μὲν εὐδοκιμῶντάς τε καὶ θαυμαζομένους, ἐκ
 τῶν μάλιστα ἐπισταμένων ὄντας, τὰς δὲ κα-
 κοδοξῶντάς τε καὶ καταφρονημένους, ἐκ τῶν
 18 ἀμαθῶντων. εἰ ἂν ἐπιθυμῇς εὐδοκιμεῖν τε
 καὶ θαυμάζεσθαι ἐν τῇ πόλει, πειρῶ κα-
 τεργάσασθαι ὡς μάλιστα τὸ εἶδέναι, ἂ βέλ-
 λει πράττειν· ἐάν γάρ τῷ διενεγκῶν τῶν
 ἄλλων ἐπιχειρῇς τὰ τῆς πόλεως πράττειν,
 ἐκ ἐν θαυμάσαιμι, εἰ πάνυ ῥαδίως τύχοις,
 ὦν ἐπιθυμῇς.

*Charmiden ad capeffendam rempublicam
cohortatur.*

Χαρμίδην δὲ τὸν Γλαύκωνος ὄρων ἀξιόλο-
γον μὲν ἄνδρα ὄντα, καὶ πολλῶν δυνατώτε-
ρον τῶν τὰ πολιτικά τότε πραττόντων, ὁ-
κνεῖντα δὲ προσίεναι τῷ δήμῳ, καὶ τῶν τῆς πό-
λεως πραγμάτων ἐπιμελεῖσθαι, εἰπέ μοι,
ἔφη, ὦ Χαρμίδη, εἴ τις ἱκανὸς ὢν τὰς τε-
φάνιτας ἀγῶνας νικᾷ, καὶ διὰ τῆτο αὐτός
τε τιμᾶσθαι, καὶ τὴν πατρίδα ἐν τῇ Ἑλ-
λάδι εὐδοκιμωτέραν ποιεῖν, μὴ θέλοι ἀγωνί-
ζεσθαι, ποῖόν τινα τῆτον νομίζοις ἂν τὸν ἄν-
δρα εἶναι; δηλονότι, ἔφη, μαλακόν τε καὶ
δειλόν. εἰ δέ τις, ἔφη, δυνατὸς ὢν τῶν τῆς πό-
λεως πραγμάτων ἐπιμελόμενος τὴν τε πό-
λιν αὖξιν, καὶ αὐτὸς διὰ τῆτο τιμᾶσθαι,
ὁκνοῖ τῆτο πρῶττειν, ἔν ἂν εἰκότως δειλὸς
νομίζοιτο; ἴσως, ἔφη. ἀτὰρ πρὸς τί με
ταῦτα ἐρωτᾷς; ὅτι, ἔφη, οἶμά σε, δυνατόν
ὄντα, ὁκνεῖν ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ταῦτα, ὧν ἀ-
νάγκη σοι μετέχειν, πολίτῃ γε ὄντι. τὴν δὲ
ἐμὴν δύναμιν, ἔφη ὁ Χαρμίδης, ἐν ποίῳ ἔρ-
γῳ καταμαθὼν, ταῦτά με καταγιγνώσκεις;
ἐν ταῖς συνεσίαις, ἔφη, αἷς σῦναι τοῖς τὰ τῆς
πόλεως πράττεσι. καὶ γὰρ ὅταν τι ἀνακοι-
νῶντά σοι, ὁρῶ σε καλῶς συμβουλευόντα, καὶ
ὅταν τι ἀμαρτάνωσιν, ὁρῶς ἐπιτιμῶντα. ἔ
ταυτόν ἐστιν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἰδίᾳ τε δια-
λέγεσθαι, καὶ ἐν τῷ πλήθει ἀγωνίζεσθαι. καὶ

H

μὴν

μήν, ἔφη, ὅγε ἀριθμεῖν δυνάμενος, ἐδὲν ἦ-
 τον ἐν τῷ πλήθει ἢ μόνος ἀριθμεῖ· καὶ οἱ
 κατὰ μόνους ἀριστα κιθαρίζοντες, ἔτοι καὶ ἐν
 5 τῷ πλήθει κρατιτεύουσιν. αἰδῶ δὲ καὶ φόβον,
 ἔφη, ἐχέειν ἔμφυτά τε ἀνθρώποις ὄντα,
 καὶ πολλῶν μᾶλλον ἐν τοῖς ὄχλοις ἢ ἐν ταῖς
 ἰδίαις ὀμιλίαις παριστάμενα; καὶ σέ γε δι-
 δάξων, ἔφη, ὥρμημα, ὅτι ἔτε τὰς φρονιμω-
 τάτας αἰδέμενος, ἔτε τὰς ἰσχυροτάτας φο-
 6 βόμενος, ἐν τοῖς ἀφρονεσάτοις τε καὶ ἀδνε-
 σάτοις αἰσχυρῇ λέγειν. πότερον γὰρ τὰς
 γναφεῖς αὐτῶν, ἢ τὰς σκυτεῖς, ἢ τὰς τέκτο-
 νας, ἢ τὰς χαλκείας, ἢ τὰς γεωργὰς, ἢ τὰς
 ἐμπόρους, ἢ τὰς ἐν τῇ ἀγορᾷ μεταβαλλομένους,
 καὶ φροντίζοντας, ὃ, τι ἐλάττονος πριάμενοι
 7 πλείονος ἀποδῶνται, αἰσχυρῇ; ἐκ γὰρ τῶν
 ἀπάντων ἡ ἐκκλησία συνίσταται. τί δὲ οἶε
 διαφέρειν, ὃ σὺ ποιεῖς, ἢ τῶν ἀσκητῶν ὄντα
 κρεῖττω τὰς ιδιώτας φοβεῖσθαι; ἐν γὰρ τοῖς
 πρωτεύουσιν ἐν τῇ πόλει (ὧν ἔνιοι καταφρονεῖσι
 8 σ) ῥαδίως διαλεγόμενος, καὶ τῶν ἐπιμελε-
 μένων τῇ πόλει διαλέγεσθαι πολὺ περιῶν,
 ἐν τοῖς μηδεπώποτε φροντίσασι τῶν πολιτικῶν,
 μηδὲ σὲ καταπεφρονηκόσιν, ὅκνεῖς λέγειν, δε-
 8 διῶς μὴ καταγελασθῇς. τί δ'; ἔφη, εἰ δοκῇ
 σοι πολλάκις οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ὀρθῶς
 λεγόντων καταγελαῖν; καὶ γὰρ καὶ οἱ ἑτε-
 ροὶ υ), ἔφη. διὸ καὶ θαυμάζω σε, εἰ ἐκεί-
 νους, ὅταν τῷτο ποιῶσι, ῥαδίως χειρέμενος,
 τῶτοις δὲ μηδένα τρόπον οἶε δυνήσεσθαι προσ-
 ενεχ-

t) πολλὰ in Leunclavio omisum est.
 v) et Welio temere n) Vulg. κ. γὰρ οἱ ἐ.

αεχθῆναι. ὦ ἀγαθὲ, μὴ ἀγνόει σεαυτὸν, ὃ
 μηδὲ ἀμάρτανε, ἀ οἱ πλείστοι ἀμαρτάνουσιν. οἱ
 γὰρ πολλοὶ ὠρηκότες ἐπὶ τὸ σκοπεῖν τὰ τῶν
 ἄλλων πράγματα, ἔτρεπονται ἐπὶ τὸ ἑαυτὰς
 ἐξετάζειν. μὴ ἔν ἀπορράθυμει τέτα, ἀλλὰ
 διατείνε μᾶλλον πρὸς τὸ σαυτῷ προσέχειν,
 καὶ μὴ ἀμέλει τῶν τῆς πόλεως, εἴ τι δυνατόν
 ἐσιν, διὰ σὲ βέλτιον ἔχειν. τέτων γὰρ κα-
 λῶς ἔχόντων, ἔ μόνον οἱ ἄλλοι πολῖται x), ἀλ-
 λά καὶ οἱ σοὶ φίλοι, καὶ αὐτὸς σὺ ἐκ ἐλαχι-
 στα ὠφελήσῃ.

CAPVT VIII.

De bono et pulchro cum Aristippo disputatio.

Ἀριστίππῃ δὲ ἐπιχειρῆντος ἐλέγχειν τὸν
 Σωκράτη, (ὥσπερ αὐτὸς ὑπ' ἐκείνου τὸ πρότε-
 ρον ἠλέγχετο) βεβλόμενος τὰς συνέντας ὠφε-
 λεῖν ὁ Σωκράτης, ἀπεκρίνατο, ἔχ' ὥσπερ οἱ
 φυλαττόμενοι, μὴ πῃ ὁ λόγος ἐπαλλαχθῇ *),
 ἀλλ' ὡς ἂν πεπεισμένοι μάλιστα πράττοιεν τὰ
 δεόντα. ὁ μὲν γὰρ αὐτὸν ἤρετο, εἴ τι εἰδείη 2
 ἀγαθόν, ἵνα, εἴ τι εἴποι τῶν τοιούτων, οἷον ἡ
 σιτίον, ἡ ποτὸν, ἡ χρήματα, ἡ υἱέειαν, ἡ
 ῥώμην, ἡ τόλμαν, δεικνύη δὴ τέτο κακὸν ἐνίο-
 τε ὄν. ὁ δὲ εἰδώς, ὅτι εἰάν τι ἐνοχλῇ ἡμᾶς,
 δεόμεθα τῷ παύσοντος **), ἀπεκρίνατο, ὅπερ

H 2

καὶ

x) Temere excidit in vulgatis οἱ.

*) μὴ ποι ὁ λόγος ἀπαλλαχθῇ conj. Schüz. V. Cl.

**) Verba εἰδώς — παύσοντος aliunde huc trans-
 lata fuspiciatus Schüz. mox legendum conjicit: ὅπερ
 καὶ ὅπῃ ἦν κρᾶτισον.

3 καὶ ποιεῖν κράτιστον. ἄρα γὰρ, ἔφη, ἐρωτᾷς με, εἴ τι οἶδα πυρετὲ ἀγαθόν; ἐκ ἔγωγ', ἔφη. ἀλλὰ ὀφθαλμίας; ἔδδ' ἐτό. ἀλλὰ λιμὲ; ἔδδ' ἐτο. ἀλλὰ μὴν, ἔφη, εἰγ' ἐρωτᾷς με, εἴ τι ἀγαθόν οἶδα, ὃ μηδενὸς ἀγαθόν ἐστιν,
 4 ἔτ' οἶδα, ἔφη, ἔτε δέομαι. πάλιν δὲ τὸ Ἀρι-
 στίππας ἐρωτῶντος αὐτόν, εἴ τι εἰδέη καλόν;
 καὶ ποῖα, ἔφη. ἄρ' ἐν, ἔφη, πάντα ὁμοία
 ἀλλήλοις; ὡς οἷόν τε μὲν ἐν, ἔφη, ἀνομοιότα-
 τὰ ἐναι. πῶς ἐν, ἔφη, τὸ τῷ καλῷ ἀνόμοιον
 καλὸν ἂν εἴη; ὅτι νῆ Δί', ἔφη, ἐστὶ μὲν τῷ κα-
 λῷ πρὸς δρόμον ἀνθρώπῳ ἄλλος ἀνόμοιος, κα-
 λὸς πρὸς πάλιν. ἐστὶ δὲ ἀσπίς, καλὴ πρὸς
 τὸ προβαλέσθαι, ὡς ἐνὶ ἀνομοιότητι τῷ ἀκου-
 τίῳ, καλῷ πρὸς τὸ σφόδρα τε καὶ ταχύ φέ-
 5 ρεσθαι. ἔδδ' ἐν διαφερόντως, ἔφη, ἀποκρίνη-
 μοι, ἢ ὅτε σε ἠρώτησα, εἴ τι ἀγαθόν εἰδέης.
 σὺ δ' οἶει, ἔφη, ἄλλο μὲν ἀγαθόν, ἄλλο δὲ
 καλὸν εἶναι; ἐκ οἷσθ', ὅτι πρὸς ταῦτά πάν-
 τα καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ ἐστὶ; πρῶτον μὲν
 γὰρ ἡ ἀρετὴ ἔπρὸς ἄλλα μὲν ἀγαθόν, πρὸς
 6 ἄλλα δὲ καλόν ἐστιν. ἔπειτα οἱ ἄνθρωποι
 τὸ αὐτὸ τε καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ καλοὶ καὶ
 ἀγαθοὶ λέγονται, πρὸς τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τὰ
 σώματα τῶν ἀνθρώπων καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ
 φαίνεται, πρὸς ταῦτά δὲ καὶ τὰλλα πάντα,
 εἰς ἄνθρωποι χερῶνται, καλὰ τε καὶ ἀγα-
 6 θὰ νομίζεται, πρὸς ἅπερ ἂν εὐχρησα ἦ. ἄρ'
 ἐν, ἔφη, καὶ κόφινος κοπροφόρος καλὸν ἐστὶν;
 νῆ Δί', ἔφη, καὶ χερυσὴ γε ἀσπίς αἰσχερόν,
 ἰάν πρὸς τὰ ἐαυτῶν ἔργα ὁ μὲν καλῶς πε-
 ποιη-

y) Vulg. καὶ ἄλλος πρὸς πάλιν.

ποιημένος ἤ, ἢ δὲ κακῶς. λέγεις σὺ, ἔφη, καλὰ τε καὶ αἰσχροὶ τὰ αὐτὰ εἶναι; καὶ ἢ Δία ἔγωγ', ἔφη, ἀγαθὰ τε καὶ κακὰ. πολλαῖς γὰρ τὰ γε λιμὲ ἀγαθὸν πυρετὲ 7 κακὸν εἶναι, καὶ τὸ πυρετὲ ἀγαθὸν λιμὲ κακὸν εἶναι. πολλαῖς δὲ τὸ μὲν πρὸς δρόμον καλὸν, πρὸς πάλην αἰσχρόν· τὸ δὲ πρὸς πάλην καλόν, πρὸς δρόμον αἰσχρόν. πάντα γὰρ ἀγαθὰ μὲν καὶ καλὰ εἶναι, πρὸς ἃ ἂν εὖ ἔχη, κακὰ δὲ καὶ αἰσχροὶ, πρὸς ἃ ἂν κακῶς. καὶ οἰκίας δὲ λέγων τὰς αὐτὰς καλὰς 8 τε εἶναι καὶ χρησίμους, παιδεύειν ἔμοιγ' ἐδόκει, οἷας χρὴ οἰκοδομεῖσθαι. ἐπεσκόπει δὲ ὧδε· ἄρ' αὖ γε τὸν μέλλοντα οἰκίαν, εἴαν χρὴ ἔχειν, τὶ το δὲ μηχανᾶσθαι, ὅπως ἡδίστη τε ἐνδαιτυῖσθαι καὶ χρησιμωτάτη ἔσται; τὶ το 9 δὲ ὁμολογεμένους, ἔκ' ἐν ἡδὺ μὲν θέρους ψυχραίνῃ ἔχειν, ἡδὺ δὲ χειμῶνος ἀλσεινῇ; ἐπειδὴ δὲ καὶ τὶ το συμφαῖεν, ἔκ' ἐν ἐν ταῖς πρὸς μεσημβρίαν βλέπουσας οἰκίαις τῷ μὲν χειμῶνος ὁ ἥλιος εἰς τὰς πασαδας ὑπολάμπει, τῷ δὲ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν τεγῶν πορευόμενος σκιὰν παρέχει. ἔκ' ἐν εἰ γε καλῶς ἔχει ταῦτα ἔτω γίγνεσθαι, οἰκοδομεῖν δὲ ὑψηλότερα μὲν τὰ πρὸς μεσημβρίαν, ἵνα ὁ χειμερινὸς ἥλιος μὴ αποκλείηται· χαμαλιώτερα δὲ τὰ πρὸς ἀρκτον, ἵνα αἱ ψυχροὶ μὴ ἐμπίπτωσιν ἀνεμοί. ὡς δὲ συνελόντι εἰπεῖν, ὅποι πάσας 10 ὥρας αὐτὸς τε ἂν ἡδιστα καταφεύγοι, καὶ τὰ ὄντα ἀσφαλέςτατα τιθοῖτο, αὐτὴ ἂν εἰκότως ἡδίστη τε καὶ καλλίστη οἰκῆσις εἴη. γραφαὶ δὲ καὶ ποικιλίᾳ πλείονας εὐφροσύνας ἀποσερεῖσιν

ἢ παρέχουσι. ναοὺς γε μὴν καὶ βωμοὺς χώ-
ραν, ἔφη, εἶναι περπωδεσάτην, ἣτις ἐμφα-
νεσάτη ἔσα ἀσιβεσάτη εἴη. ἡδὺ μὲν γὰρ
ιδόντας*) προσεύξασθαι, ἡδὺ δὲ ἀγνώως ἔχον-
τας προσίεναι.

CAPVT IX.

*Ad varias quaestiones propositas
respondet.*

Πάλιν δὲ ἐρωτώμενος, ἡ ἀνδρεία πότε-
ρον εἴη διδακτὸν ἢ φυσικόν; οἶμαι μὲν, ἔφη,
ὥσπερ σῶμα σώματος ἰσχυρότερον πρὸς τὰς
πόνους φύεται, ἔτω καὶ ψυχὴν ψυχῆς ἐρρώ-
μενεσέραν πρὸς τὰ δεινὰ φύσει γίγνεσθαι.
ὁρῶ γάρ ἐν τοῖς αὐτοῖς νόμοις τε καὶ ἔδεσι
τρεφομένους πολὺ διαφέροντας ἀλλήλων τόλ-
μη. νομίζω μὲν τοι πᾶσαν φύσιν μαθήσει
καὶ μελέτη πρὸς ἀνδρείαν αὔξεσθαι. δῆλον
μὲν γάρ, ὅτι Σκύθαι καὶ Θράκες ἐκ ἂν τολ-
μήσειαν ἀσπίδας καὶ δόρατα λαβόντες Λα-
κεδαιμόνιοις διαμάχεσθαι. Φανερόν δ', ὅτι
καὶ Λακεδαιμόνιοι ἐκ ἂν Θραξίν ἐν πέλταις
καὶ ἀκοντίοις, ἅτε Σκύθαις ἐν τόξοις ἐδέ-
3 λοιεν ἂν διαγωνίζεσθαι. ὁρῶ δ' ἔγωγε καὶ
ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων ὁμοίως καὶ φύσει δια-
φέροντας ἀλλήλων τὰς ἀνθρώπους, καὶ ἐπι-
μελείᾳ πολὺ ἐπιδιδόντας. ἐκ δὲ τῶν δῆ-
λόν ἐστιν, ὅτι πάντας χρὴ καὶ τὰς εὐφρεσέ-
ρης καὶ τὰς ἀμβλυτέρας τὴν φύσιν, ἐν οἷς
ἂν

*) Vulgo εἰδόμενος.

ἂν ἀξιόλογοι βέλωνται γενέσθαι, ταῦτα καὶ
 μανθάνειν καὶ μελετᾶν. σοφίαν δὲ καὶ σω- 4
 φροσύνην ἔδιωριζεν, ἀλλὰ τὸν τὰ μὲν καλὰ
 τε καὶ ἀγαθὰ γινώσκοντα χρῆσθαι αὐτοῖς,
 καὶ τὸν τ.) τὰ αἰσχυρὰ εἰδότα εὐλαβεῖσθαι,
 σοφὸν τε καὶ σώφρονα ἔκρινεν. προσερωτώμε-
 νος δὲ, εἰ τὸς ἐπισημένους μὲν, ἃ δὲ πράτ-
 τειν, ποιῶντας δὲ τὰναντία, σοφὸς τε καὶ
 ἐγκρατεὺς εἶναι νομίζοι; ἔδεν γε μᾶλλον, ἔφη,
 ἢ ἀσώφους τε καὶ ἀμαρτεῖς*). πάντας γὰρ οἵ-
 μα προαιρεμένους ἐκ τῶν ἐνδεχομένων, ἃ οἶόν
 τε**), συμφορώτατα αὐτοῖς εἶναι, ταῦτα πράτ-
 τειν. νομίζω ἔν τὸς μὴ ὀρθῶς πράττοντας,
 ἔτε σοφὸς, ἔτε σώφρωνας εἶναι. Ἐφη δὲ καὶ 5
 τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν ἀρετὴν
 σοφίαν εἶναι. τὰ τε γὰρ δίκαια καὶ πάντα,
 ὅσα ἀρετῇ πράττεται, καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ
 εἶναι· καὶ ἔτ' ἂν τὸς ταῦτα εἰδότας ἄλλο ἀντὶ
 τῶντων ἔδεν προελέσθαι, ἔτε τὸς μὴ ἐπιση-
 μένους, δύνασθαι πράττειν, ἀλλὰ καὶ εἰάν ἐγ-
 χειρῶσιν, ἀμαρτάνειν. ἔτω καὶ τὰ καλὰ
 τε α) καὶ ἀγαθὰ τὸς μὲν σοφὸς πράττειν,
 τὸς δὲ μὴ σοφὸς ἔδυνασθαι, ἀλλὰ καὶ εἰάν ἐγ-
 χειρῶσιν, ἀμαρτάνειν. ἐπεὶ ἔν τὰ τε δίκαια
 καὶ τὰ ἄλλα καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ πάντα ἀρε-
 τῇ πράττεται, δῆλον εἶναι, ὅτι καὶ δικαιο-
 σύνη καὶ ἡ ἄλλη πᾶσα ἀρετὴ σοφία ἐστὶ. μα- 6
 νίαν γε μὴν ἐναντίον μὲν, ἔφη, εἶναι σοφία, ἔ
 μὲν τοι γε τὴν ἀνεπισημοσύνην μανίαν ἐνόμι-
 ζεν.

H 4

z) Al. utrobique τὸ. **) ἃ ἂν οἴωνται Schüz.
 *) edidit Schüz. V. Cl. edidit.
 τους α. τε καὶ ἀκρατεῖς. a) Vulg. γε.

ξεν. τὸ δὲ ἀγνοεῖν ἑαυτὸν, καὶ μὴ ἂ οἶδε b)
 δοξάζειν τε καὶ οἶεσθαι c) γινώσκειν, ἐγγυ-
 τάτω μανίας ἐλογίζετο εἶναι. τὰς μὲν τοι
 πολλὰς, ἔφη, ἂ μὲν οἱ πλείστοι ἀγνοῶσι, τὰς
 διημαρτηκότας τῶν ἐφάσκειν μαίνεσθαι,
 τὰς δὲ διημαρτηκότας, ὧν οἱ πολλοὶ γινώ-
 7 σκισι, μαινομένους καλεῖν. εἴαν τε γὰρ τις μέ-
 γας ἔως οἴηται εἶναι, ὥστε κύπτειν τὰς πύ-
 λας τῆς τείχεος διεξιὼν, εἴαν τε ἔως ἰσχυρὸς,
 ὥς ἐπιχειρεῖν οἰκίας αἰρεσθαι, ἢ ἄλλῃ τῇ ἐπι-
 τίθεσθαι τῶν πᾶσι δῆλων, ὅτι ἀδύνατά ἐστι,
 τῆτον μαίνεσθαι φάσκειν. τὰς δὲ μικρὸν δια-
 μαρτάνοντας ἔδοκεῖν τοῖς πολλοῖς μαίνεσθαι,
 ἀλλ' ὥσπερ τὴν ἰσχυρεὴν ἐπιθυμίαν ἔρωτα κα-
 λῶσιν, ἔτω καὶ τὴν μεγάλην παρανοσίαν μανίαν
 8 αὐτὰς καλεῖν. φθόνον δὲ σκοπῶν, ὃ, τί εἴη,
 λύπην μὲν τινα ἐξεύρισκεν αὐτὸν ὄντα, ἔτε
 μὲν τοι τὴν ἐπὶ φίλων ἀτυχίαις, ἔτε τὴν ἐπ'
 ἐχθρῶν εὐτυχίαις γιγνομένην· ἀλλὰ μόνους,
 ἔφη, φθονεῖν τὰς ἐπὶ ταῖς τῶν φίλων εὐπρα-
 ξίαις ἀνωμένους. θαυμαζόντων δὲ τινῶν, εἰ
 τις φίλων τινα, ἐπὶ τῇ εὐπραξίᾳ αὐτῶν λυ-
 ποῖτο, ὑπεμίμησεν, ὅτι πολλοὶ ἔτω πρὸς τι-
 νας ἔχουσιν, ὥστε κακῶς μὲν πράττοντας μὴ
 δύνασθαι περιορᾶν, ἀλλὰ βοηθεῖν ἀτυχέσιν,
 εὐτυχοῦντων δὲ λυπεῖσθαι. τῆτον δὲ φρονίμῳ
 μὲν ἀνδρὶ ἐκ αὐτῶν συμβῆναι, τὰς ἡλιθίους δὲ δεῖ*)
 9 πάσχειν αὐτό. σχολὴν δὲ σκοπῶν, τί εἴη,
 ποιῶν-

b) Wels e conjectura καὶ γινώσκειν. Sed jam
 Leunclavii recepit: καὶ Wels deleverat illud καὶ.

ἂ μὴ οἶδε.

*) Leunclav. emendat.

c) Vulgo, ac ipse Ern. δη.

ποιῶντας μὲν τι τὰς πλείους, ἔφη, εὐρίσκειν.
καὶ γὰρ τὰς πεττεύοντας καὶ τὰς γελωτο-
ποιῶντας ποιεῖν τι πάντας δὲ τέττας, ἔφη,
σκολάζειν· ἐξείναι γὰρ αὐτοῖς ἰέναι πρά-
ξοντας τὰ βελτίω τέτων. ἀπὸ μὲν τοι τῶν
βελτιόνων ἐπὶ τὰ χεῖρω ἰέναι, ἔδνα σκολά-
ζειν. εἰ δὲ τις ἴοι, τέτον, ἀσχολίας αὐτῷ
ἔσης, κακῶς, ἔφη, τέτο πράττειν. Βασί- 10
λεῖς δὲ καὶ ἄρχοντας ἔτεις τὰ σιηπτρα ἔχον-
τας, ἔφη, εἶναι, ἔδδ τὰς ὑπὸ τῶν τυχόντων
αἰρεθέντας, ἔδδ τὰς κλήρω λαχόντας, ἔδδ
τὰς βιασαμένους, ἔδδ τὰς ἐξαπατήσαντας,
ἀλλὰ τὰς ἐπίσας ἀρχεῖν. ὅποτε γὰρ τις 11
ὁμολογήσειε τῷ μὲν ἄρχοντος εἶναι, τὸ προσ-
τάττειν ὅ, τι χρὴ ποιεῖν, τῷ δὲ ἀρχομένῃ,
τὸ πείθεσθαι, ἐπεδείκνυνεν, ἐν τε d) νῆϊ τὸν
μὲν ἐπίσας ἀρχοντα, τὸν δὲ ναύκληρον
καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν τῇ νῆϊ πάντας, πειδομέ-
νους τῷ ἐπίσας ἀρχόντῳ καὶ ἐν γεωργίᾳ, τὰς κα-
κτημένους ἀγροῦ καὶ ἐν νόσῳ, τὰς νοσούντας
καὶ ἐν σωμασίᾳ, τὰς σωμασούντας καὶ τὰς
ἄλλας πάντας, οἷς ὑπάρχει τι ἐπιμελείας δεό-
μενον, ἂν μὲν αὐτοὶ ἡγῶνται ἐπίσας θαι, ἐπι-
μελεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ, τοῖς ἐπίσας ἀρχομένοις ἢ μό-
νον παρῶσι πειδομένοις, ἀλλὰ καὶ ἀπόντας με-
ταπεμπομένους, ὅπως ἐκείνοις πειδομένοι τὰ
δεόντα πράττωσιν. ἐν δὲ ταλασίᾳ καὶ τὰς
γυναῖκας ἐπεδείκνυνεν ἀρχέσας τῶν ἀνδρῶν,
διὰ τὸ τὰς μὲν εἰδέναι, ὅπως χρὴ ταλασιερ-
γεῖν, τὰς δὲ μὴ εἰδέναι. εἰ δὲ τις πρὸς ταῦ- 12

H 5

τα

d) Vulg. ἐν τῇ ν.

- τα λέγοι, ὅτι τῷ τυράννῳ ἔξεσι μὴ πείθεσθαι τοῖς ὀρθῶς λέγουσι· καὶ πῶς αὖν, ἔφη, ἔξειη μὴ πείθεσθαι, ἐπικειμένης γε ζημίας, εἰαν τις τῷ εὖ λέγοντι μὴ πείδηται; ἐν ᾧ γὰρ αὖν τις πράγματι μὴ πείδηται τῷ εὖ λέγοντι, ἀμαρτῆσεται δῆπρ, ἀμαρτάνων δὲ ζημιωθήσεται.
- 13 εἰ δὲ φαίη τις τῷ τυράννῳ ἔξεῖνα καὶ ἀποκτεῖναι τὸν εὖ φρονῶντα, τὸν δὲ ἀποκτείναντα ε), ἔφη, τὰς κρατίστες τῶν συμμάχων οἷε ἀζήμιον γίνεσθαι, ἢ, ὥς ἔτυχε, ζημιῶσθαι; πότερον γὰρ αὖν μᾶλλον οἷε σώζεσθαι τὸν ταῦτα ποιῶντα, ἢ ἔτω καὶ τάχιστα;
- 14 ἂν ἀπολέσθαι; Ἐρομένε δὲ τινος αὐτὸν, τί δοκοίη αὐτῷ κράτιστον ἀνδρὶ ἐπιτήδευμα εἶναι, ἀπεκρίνατο, εὐπραξίαν. ἔρομένε δὲ πάλιν, εἰ καὶ τὴν εὐτυχίαν ἐπιτήδευμα νομίζοι εἶναι, πᾶν μὲν ἔν τᾷναντίον ἔγωγ', ἔφη, τύχην καὶ πράξιν ἡγῶμαι. τὸ μὲν γὰρ μὴ ζητῶντα ἐπιτυχεῖν σινι τῶν δεόντων, εὐτυχίαν οἶμαι εἶναι· τὸ δὲ μαθόντα τι καὶ μελετήσαντα εὖ ποιῶν, εὐπραξίαν νομίζω· καὶ οἱ τῷτο ἐπιτηδεύοντες,
- 15 δοκῶσί μοι εὖ πράττειν. καὶ ἀρίστε δὲ καὶ θεοφιλεσάτεες, ἔφη, εἶναι, ἐν μὲν γεωργίᾳ, τὰς τὰ γεωργικὰ εὖ πράττοντας, ἐν δὲ ἰατρείᾳ, τὰς τὰ ἰατρικὰ, ἐν δὲ πολιτείᾳ, τὰς τὰ πολιτικά. τὸν δὲ μηδὲν εὖ πράττοντα, ἄτε χρήσιμον ἔδεν, ἔφη, εἶναι, ἄτε θεοφιλεῖ.

CAPVT

e) Vulgo ἀποκτείνοντα.

Cum artificibus de ipsorum arte differit.

Ἀλλὰ μὴν καὶ εἴ ποτε τῶν τὰς τέχνας
 ἔχόντων, καὶ ἐργασίας ἕνεκα χρωμένων αὐ-
 ταῖς, διαλέγοιτό τισι, καὶ τέτοις ὠφέλιμος
 ἦν. εἰσελθὼν μὲν γὰρ ποτε πρὸς Παρξάσιον
 τὸν ζωγράφον, καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, ἄρα,
 ἔφη, ὦ Παρξάσιε, ἡ γραφικὴ f) ἐστὶν ἡ εἰκα-
 σία τῶν ὀρωμένων; τὰ γὰρ κοῖλα καὶ τὰ ὑψη-
 λὰ, καὶ τὰ σκοτεινὰ καὶ τὰ φωτεινὰ, καὶ
 τὰ σκληρὰ καὶ τὰ μαλακὰ, καὶ τὰ τραχεὰ
 καὶ τὰ λεία, καὶ τὰ νέα καὶ τὰ παλαιὰ σώ-
 ματα διὰ τῶν χρωμάτων ἀπεικάζοντες ἐκ-
 μιμῶσθε. ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. καὶ μὴν τὰ 2
 γε καλὰ εἶδη ἀφομοιοῦντες, ἐπεὶ δὲ ἐξ ἑαυτῶν ἐν
 ἀνθρώπῳ περιτυχεῖν ἀμεμπτὰ πάντα ἔχοντι,
 ἐκ πολλῶν συνάγοντες τὰ ἐξ ἑκάστη καλλι-
 ἄτης ὅλα τὰ σώματα καλὰ ποιεῖτε φαίνε-
 σθαι; ποιεῖμεν γὰρ, ἔφη, ἄτως. τί γάρ; 3
 ἔφη, τὸ πιθανώτατόν τε καὶ ἥδιον καὶ φιλι-
 κώτατον καὶ ποθεινώτατον καὶ ἐρασμιώτατον
 ἀπομιμῶσθε τῆς ψυχῆς ἡθους; ἢ εἰδὲ μιμη-
 τὸν ἐστὶ τῆτο; πῶς γὰρ αὖν, ἔφη, μιμητὸν εἶη,
 ὦ Σώκρατες, ὃ μῆτε συμμετρίαν, μῆτε χρεῶ-
 μα, μῆτε, ὧν σὺ εἶπας ἄρτι, μηδὲν ἔχει,
 μηδὲ ὅλως ὁρατόν ἐστιν; ἄρ' ἔν, ἔφη, γίγνεται 4
 ἐν ἀνθρώπῳ τό, τε g) φιλοφρόνως καὶ τὸ ἐχ-
 θρῶς βλέπειν πρὸς τινὰς; ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη.
 ἐκέν

f) Vulgo articulus ἡ abest. g) Al. πῶποτε.

ἐκὲν τῷτο ἢ γε μιμητὸν ἐν τοῖς ὁμμασιν; καὶ
 μάλα, ἔφη. ἐπὶ δὲ τοῖς τῶν φίλων ἀγαθοῖς
 καὶ τοῖς κακοῖς ὁμοίως σοι δοκῶσιν ἔχειν τὰ
 πρόσωπα, οἷτε φροντίζοντες, καὶ οἱ μὴ; μὰ
 Δί', ἔδῃτα, ἔφη. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἀγα-
 θοῖς Φαίδροι, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς σκυθρωποὶ
 γίγνονται. ἐκὲν, ἔφη, καὶ ταῦτα δυνατόν
 5 ἀπεικάζειν; καὶ μάλα, ἔφη. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ
 μεγαλοπρεπές τε καὶ ἐλευθέριον, καὶ τὸ τα-
 πεινόν τε καὶ ἀνελεύθερον, καὶ τὸ σώφρονητι-
 κόν τε καὶ φρονίμον, καὶ τὸ ὑβριστικόν τε καὶ
 ἀπειρόκαλον καὶ διὰ τῶν προσώπων καὶ διὰ τῶν
 σχημάτων, καὶ ἐσώτων καὶ κινεμένων ἀνθρώ-
 πων διαφαίνει. ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. ἐκὲν
 καὶ ταῦτα μιμητά; καὶ μάλα, ἔφη. πότε-
 ρόν ἔν, ἔφη, νομίζεις ἥδιον ὄραν τὰς ἀνθρώ-
 πους, δι' ὧν τὰ καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ καὶ ἀγαπη-
 τὰ ἦδη φαίνεται, ἢ δι' ὧν τὰ αἰσχρὰ τε καὶ
 πονηρὰ, καὶ μισητά; πολὺ νῆ Δί', ἔφη, δια-
 6 φέρει, ὦ Σώκρατες. Πρὸς δὲ Κλείτωνι τὸν
 ἀνδριάντοποιόν εἰσελθὼν ποτε, καὶ διαλεγό-
 μενος αὐτῷ, ὅτι μὲν, ἔφη, ὦ Κλείτων, ἄλλοις
 ποιεῖς δρομεῖς τε καὶ παλαιστὰς καὶ πύκτας
 καὶ παγκρατιαστὰς, ὁρῶ τε καὶ οἶδα· ὁ δὲ
 μάλιστα ψυχαγωγεῖ διὰ τῆς ὄψεως τὰς ἀν-
 θρώπους, τὸ ζωτικὸν φαίνεσθαι, πῶς τῷτο
 7 ἐνεργάζη τοῖς ἀνδράσιν; ἐπεὶ δὲ ἀπορῶν ὁ
 Κλείτων ἐταχὺ ἀπεκρίνατο, ἄρ', ἔφη, τοῖς
 τῶν ζώων εἶδεσιν ἀπεικάζων τὸ ἔργον ζωτι-
 κότερος ποιεῖς φαίνεσθαι τὰς ἀνδριάντας; καὶ
 μάλα, ἔφη. ἐκὲν τὰ τε ὑπὸ τῶν σχημάτων

h) Al. τὸ.

κατασπώμενα καὶ τὰ ἀνασπώμενα ἐν τοῖς σώ-
μασι, καὶ τὰ συμπιεζόμενα καὶ τὰ διεκλόμε-
να, καὶ τὰ ἐντεινόμενα καὶ τὰ ἀνιέμενα
ἀπεικάζων, ὁμοιότερά τε τοῖς ἀληθινοῖς καὶ
πιθανώτερα ποιεῖς φαίνεσθαι; πάνυ μὲν ἔν,
ἔφη. τὸ δὲ καὶ τὰ πάθη τῶν ποιόντων τι
σωμάτων ἀπομιμῆσθαι, ἢ ποιεῖ τινα τέρψιν
τοῖς θεωμένοις; εἰκός γ' ἔν, ἔφη. ἐκὼν καὶ
τῶν μὲν μαχομένων ἀπειλητικά τὰ ὄρματα
ἀπεικασέον, τῶν δὲ νενικηκότων εὐφραυνόμενων
ἔψις μνηστῆρας; σφόδρα γε, ἔφη. δεῖ ἄρα,
ἔφη, τὸν ἀνδριαντοποιὸν τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα
τῷ εἶδει προσεικάζειν. Πρὸς δὲ Πισίαν τὸν
θωρακοποιὸν εἰσελθὼν, ἐπιδείξαντος αὐτῷ τῷ
Σωκράτει θώρακας εὖ εἰργασμένους, νῆ την
Ἥραν, ἔφη, καλὸν γε; ὦ Πισία, τὸ εὖρημα,
τὸ ἰ) τὰ μὲν δεόμενα σκέπης τῷ ἀνθρώπῳ σκε-
πάζειν τὸν θώρακα, ταῖς δὲ χερσὶ μὴ κω-
λύειν χρῆσθαι. ἀτὰρ, ἔφη, λέξον μοι, ὦ 10
Πισία, διὰ τί ἔτε ἰσχυροτέρους ἢ τε πολυτελε-
σέρας τῶν ἄλλων ποιῶν τὰς θώρακας, πλείονος
πώλεις; ὅτι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εὐρυθυμότε-
ρος ποιῶ. τὸν εὐθυμὸν δ' κ), ἔφη, πότερος μέ-
τρω ἢ σαθρῶ ἐπιδεικνύων, πλείονος τιμᾶς; ἢ
γὰρ δὴ ἴσως γε πάντας ἂν ὁμοίως εἰμᾶί σε
ποιεῖν, εἴ γε ἀρμόττοντας ποιεῖς. ἀλλὰ νῆ Δί,
ἔφη, ποιῶ. ἂν γὰρ ὁφελός ἐστι θώρακος
ἀνευ τάτου. ἐκὼν, ἔφη, σώματα γε ἀνθρώ- 11
πων, τὰ μὲν εὐρυθμά ἐστι, τὰ δὲ ἀρῶνυμα;
πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. πῶς ἔν, ἔφη, τῷ ἀρ-
ῶνυμῳ

i) Vulgo τῷ.

k) Vulgg. omittunt δ'.

- εὐθυμῶ σώματι ἀρμόττοντα τὸν θώρακα εὐ-
 ρυθμον ποιεῖς; ὥσπερ καὶ ἀρμόττοντα, ἔφη.
 12 ὁ ἀρμόττων γὰρ ἐστὶν εὐρυθμος. δοκεῖς μοι,
 ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸ εὐρυθμον ἔχει καὶ ἑαυ-
 τὸ λέγειν, ἀλλὰ πρὸς τὸν χρώμενον. ὥσπερ
 ἂν εἰ Φαίης ἀσπίδα, ᾧ εἰν ἀρμόττη, τῷ
 τῷ εὐρυθμον εἶναι, καὶ χλαμύδα, καὶ τῷ ἄλ-
 λα ὡσαύτως εἴκειν ἔχειν τῷ σῶ λόγῳ. ἴσως
 δὲ καὶ ἄλλο τι ἔχει μικρὸν ἀγαθὸν τῷ ἀρμότ-
 τειν πρόσθεν. δίδαξον, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
 13 εἴ τι ἔχεις. ἦττον, ἔφη, τῷ βάρει πιέζουσιν
 οἱ ἀρμόττοντες τῶν ἀναρμόσων, τὸν αὐτὸν
 σάθμον ἔχοντες. οἱ μὲν γὰρ ἀνάρμοσοι, ἢ
 ὅλοι ἐκ τῶν ὤμων κρεμάμενοι, ἢ καὶ ἄλλο τι
 τῷ σώματος σφόδρα πιέζοντες, δύσφοροι καὶ
 χαλεποὶ γίνονται. οἱ δὲ ἀρμόττοντες, διει-
 λημμένοι τὸ βάρος τὸ μὲν ὑπὸ τῶν κλειδῶν
 καὶ ἐπωμίδων, τὸ δ' ὑπὸ τῶν ὤμων, τὸ δὲ
 14 ὑπὸ τῷ στήθεσ, τὸ δὲ ὑπὸ τῷ νῶτι, τὸ δὲ
 ὑπὸ τῆς γαστρὸς, ὀλίγε δεῖν ἔχει φορῆματι,
 ἀλλὰ προσθήματι εἰκόασιν. εἰρηκας, ἔφη,
 αὐτὸ, δι' ὅπερ ἔγωγε τὰ ἐμὰ ἔργα πλεί-
 εσ ἀξία νομίζω εἶναι. ἐνίοι μὲν τοι τὰς ποι-
 κίλως καὶ τὰς ἐπιχρύσας θώρακας μᾶλλον
 ὠνῆνται. ἀλλὰ μὴν, ἔφη, εἶγε διὰ ταῦτα
 μὴ ἀρμόττοντας ὠνῆνται, κακὸν ἔμοιγε δοκεῖ-
 15 σι ποικίλον τε καὶ ἐπιχρυσὸν ὠνῆσθαι. ἀτὰρ,
 ἔφη, τῷ σώματος μὴ μένοντος, ἀλλὰ τότε
 μὲν κυρταμένῃ, τότε δὲ ὀρθαμένῃ, πῶς ἂν
 ἀκριβεῖς θώρακες ἀρμόττοιεν; ἔδαμῶς, ἔφη.
 λέγεις, ἔφη, ἀρμόττειν ἔχεις ἀκριβεῖς, ἀλ-
 λά τὰς μὴ λυπνέας ἐν τῇ χρεῖᾳ. αὐτὸς,
 ἔφη,

ἔφη, τὸτο λέγεις, ὦ Σώκρατες, καὶ τὰ
νῦν ὁρῶς ἀποδεχῆ.

CAPVT XI.

*Cum Theodota meretrice de arte hominum
alliciendorum differit.*

Γυναῖκος δέ ποτε ἔσσης ἐν τῇ πόλει κα-
λῆς, ἥ ὄνομα ἦν Θεοδότῃ, καὶ οἷας 1) συν-
εῖναι τῷ πείθοντι, μνησθέντος αὐτῆς τῶν
παρόντων τινός, καὶ εἰπόντος, ὅτι κρεῖττον
εἴη λόγος τὸ κάλλος τῆς γυναῖκος, καὶ ζωγρά-
φου φήσαντος εἰσεῖναι πρὸς αὐτὴν ἀπεικασ-
μένους, οἷς ἐκείνην ἐπιδεικνύειν ἑαυτῆς ὅσα
καλῶς ἔχοι· ἰτέον ἂν εἴη θεασομένους m), ἔφη
ὁ Σωκράτης, εἰ γὰρ δὴ ἀκῆσασί γε, τὸ n)
λόγος κρεῖττον ἐστὶ καταμαθεῖν. καὶ ὁ διηγη-
σάμενος, ἐκ ἂν φθάνοιτ', ἔφη, ἀκολυθῶν-
τες; ἔγω μὲν δὴ πορεύθεντες πρὸς τὴν Θεο- 2
δότῃν, καὶ καταλαβόντες ζωγράφῳ τινὶ πα-
ρεσηκυῖαν, ἐθεάσαντο. παυσάμενος δὲ τῷ
ζωγράφῳ, ὦ ἄνδρες, ἔφη ὁ Σωκράτης, πό-
τερον ἡμᾶς δεῖ μᾶλλον Θεοδότῃ χάριν ἔχειν,
ὅτι ἡμῖν τὸ κάλλος ἑαυτῆς ἐπέδειξεν, ἢ ταύ-
την ἡμῖν, ὅτι ἐθεασάμεθα; ἀρ' εἰ μὲν ταύ-
τη

1) Vulg. οἷα, immo
Bryling. οἷα.

m) Ed. pr. θεασα-
μένους.

n) Sic ex conj. dedi.
Vulg. τῷ. Ernestius conj.

τὸ τοῦ λ.

τῇ ὠφελιμωτέρᾳ ἐστὶν ἢ ἐπίδειξις, ταύτην
 ἡμῖν χάριν ἐκτεόν· εἰ δὲ ἡμῖν ἡ θεὰ, ἡμᾶς
 3 ταύτῃ. εἰπόντος δὲ τινος, ὅτι δίκαια λέ-
 γοι, ἔκῃ, ἔφη, αὕτη μὲν ἤδη τε ο) τὸν
 παρ' ἡμῶν ἔπαινον κερδαίνει, καὶ ἐπειδὰν εἰς
 πλείους διαγυγίλωμεν, πλείω ὠφεληθήσεται·
 ἡμεῖς δὲ ἤδη τε, ὧν ἐδεασάμεθα, ἐπιδυ-
 μῶμεν ἄψασθα, καὶ ἄπιμεν ὑποκνιζόμενοι,
 καὶ ἀπελθόντες ποθήσομεν. ἐκ δὲ τούτων
 εἰκός, ἡμᾶς μὲν θεραπεύειν, ταύτην δὲ θε-
 ραπεύεσθαι. καὶ ἡ Θεοδότῃ, νῆ Δί', ἔφη, εἰ
 τοῖνυν ταῦθ' ἔσως ἔχει, ἐμὲ ἂν δέοι ὑμῖν
 4 τῆς θεᾶς χάριν ἔχειν. ἐκ δὲ τούτου ὁ Σω-
 κράτης, δεῶν αὐτὴν τε πολυτελῶς κεκοσμη-
 μένην, καὶ μητέρα παρῆσαν αὐτῇ ἐν ἐσθῇτι
 καὶ θεραπείᾳ ἔ τῇ τυχέσῃ, καὶ θεραπαί-
 νας πολλὰς καὶ εὐεδαῖς, καὶ εὐδὲ ταύτας
 ἡμελημένως ἐχέσας, καὶ τοῖς ἄλλοις τὴν οἰ-
 κίαν ἀφθόνως κατεσκευασμένην, εἰπέ μοι,
 ἔφη, ὦ Θεοδότῃ, ἔτι σοι αἰγρός; ἔκ ἔμοιγ',
 ἔφη. ἀλλ' ἄρα οἰκία προσόδους ἔχουσα; εὐδὲ
 οἰκία, ἔφη. ἀλλὰ μὴ χειροτέχνηα τινές;
 εὐδὲ χειροτέχνηα, ἔφη. ποθεν ἂν, ἔφη, τὰ
 ἐπιτήδεια ἔχεις; ἔάν τις, ἔφη, φίλος μοι γε-
 νόμενος, εὖ ποιεῖν ἐθέλῃ, ἔσός μοι βίος ἐστὶ.
 5 νῆ τὴν Ἥραν, ἔφη, ὦ Θεοδότῃ, καλὸν γὰρ
 τὸ κτήμα, καὶ πολλῷ κρεῖττον ἢ ρ) οἶων τὰ
 καὶ

ο) τε in al. non ex-
 stat.

ρ) ἢ in Ern. et non-
 nullis antiqu. edd. non

existat; quod tamen vix
 abesse potest, cum geni-
 tivi οἶων etc. non refe-
 rantur ad comparativum
 sed ad ἀγέλην.

καὶ βοῶν καὶ αἰγῶν, Φίλων ἀγέλην κεκτῆ-
 θαμ. ἀτὰρ, ἔφη, πότερον τῇ τύχῃ ἐπιτρέ-
 πεις, εἴαν τις σοὶ φίλος, ὥσπερ μυῖα, προσ-
 πτῆται, ἢ καὶ αὐτὴ τι μηχανᾷ; πῶς δ' ἂν,
 ἔφη, ἐγὼ τέττε μηχανὴν εὖροιμι; πολὺ νῆ 6
 Δί, ἔφη, προσηκόντως μᾶλλον ἢ αἱ Φάλαγγες.
 οἶσθα γὰρ, ὡς ἐκεῖνα θηρῶσι τὰ πρὸς τὸν
 βίον. ἀράχνια γὰρ δῆπε λεπτὰ ὑφηνάμενα,
 ὃ, τι ἂν ἐνταῦθα ἐμπέσῃ, τέττω τροφῇ χερῶ-
 νται. καὶ ἐμοὶ ἔν, ἔφη, συμβαλεῖς ὑφῆνα 7
 σθαί τι θήρατρον. ἔ γὰρ δὴ*) ἔτῳ γε ἀτεχ-
 νῶς οἶσθα καὶ τὸ πλείεσθ' ἄξιον ἀγρευμα,
 Φίλῃς, θηράσειν. ἔχ' ὁρᾷς, ὅτι καὶ τὸ μι-
 κρὸν ἄξιον, τὰς λαγῶς, θηρῶντες πολλὰ τεχ-
 νάζουσιν; ὅτι μὲν γὰρ τῆς νυκτὸς νέμονται, κύ- 8
 ναις νυκτερευτικὰς πορισάμενοι, ταύταις αὐ-
 τὰς θηρῶσιν. ὅτι δὲ μεθ' ἡμέραν ἀποδιδρά-
 σκασιν, ἄλλας κτῶνται κύνας, αἵτινες, ἢ ἂν
 ἐν τῆς νομῆς εἰς τὴν εὐνὴν ἀπέλθωσι, τῇ ὁ-
 σμῇ αἰσθανόμενα, εὐρίσκουσιν αὐτάς. ὅτι δὲ
 ποδώκεις εἰσὶν, ὥστε καὶ ἐν τῇ φανερᾷ τρέχον-
 τες ἀποφεύγειν, ἄλλας αὖ κύνας ταχείας πα-
 ρασκευάζονται, ἵνα κατὰ πόδας ἀλίσκωνται.
 ὅτι δὲ καὶ ταύταις αὐτῶν τινες ἀποφεύγουσι,
 δίκτυα ἱσῶσιν εἰς τὰς ἀτραπὰς, ἢ φεύγουσιν,
 ἢ εἰς ταῦτα ἐμπίπτοντες συμποδίζονται. τί 9
 νῆν, ἔφη, τοιάτῳ Φίλῃς ἂν ἐγὼ θηρῶν;
 εἴαν νῆ Δί, ἔφη, ἀντὶ κυνὸς κτήσῃ, ὅστις σοι
 ἰχθυέων μὲν τὰς φιλοκάλῃς καὶ πλεῖστας εὐρή-
 σῃ, εὐρὼν δὲ μηχανήσεται, ὅπως ἐμβαλεῖ
 αὐτὰς εἰς τὰ σὰ δίκτυα. καὶ ποῖα, ἔφη, 10

*) ἔφη ex Msc. inseruit Schütz.

ἐγὼ

- ἐγὼ δίκτυα ἔχω; ἐν μὲν δήπῃ, ἔφη, καὶ μά-
 λα εὖ περιπλεκόμενον, τὸ σῶμα, ἐν δὲ τῇ
 τῷ ψυχῇ, ἣ καταμανθάνεις, καὶ ὡς ἂν
 ἐμβλέψῃς χαρίζοιο, καὶ ὅ, τι ἂν λέγῃς
 εὐφραίνοις καὶ ὅτι δὲ τὸν μὲν ἐπιμελόμενον ἀ-
 σμένως ὑποδέχεσθαι, τὸν δὲ τρυφῶντα ἀπο-
 κλείειν, καὶ ἀρρώσῃσαντός γε φίλος φροντισ-
 τὴς ἐπισκέψασθαι, καὶ καλὸν τι πράξαντος
 σφόδρα συνηθῆναι, καὶ τῷ σφόδρα σε φρον-
 τίζοντι ὅλη τῇ ψυχῇ κεχαρίσθαι. φιλεῖν γε
 μὴν, εὖ οἶδ', ὅτι ἐπίσασαί ἔ μόνον μαλακῶς,
 ἀλλὰ καὶ εὐνοικῶς. καὶ ὅτι ἀριστοὶ σοὶ εἰσὶν
 οἱ φίλοι, οἶδ' ὅτι ἔ λόγῳ, ἀλλ' ἔργῳ ἀναπεί-
 δες. μὰ τὸν Δί', ἔφη ἡ Θεοδότῃ, ἐγὼ τῶ-
 11 των ἔδεν μηχανῶμαι. καὶ μὴν, ἔφη, πολὺ
 διαφέρει τὸ κατὰ φύσιν τε καὶ ἐρῶς ἀνθρώ-
 πῳ προσφέρεισθαι. καὶ γὰρ δὴ βία μὲν ἔτ'
 ἂν ἔλοις, ἔτε κατὰσχῳς φίλον· εὐεργεσίᾳ
 δὲ καὶ ἡδονῇ τὸ θηρίον τῶτο ἀλώσιμόν τε καὶ
 12 παραμόνιμόν ἐστιν. ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. δὲ
 τοίνυν, ἔφη, πρῶτον μὲν τὰς φροντίζοντάς σε
 τοιαῦτα ἀξίειν, οἷα ποιῶσιν αὐτοῖς σμικρότα-
 τα μελήσει· ἔπειτα δὲ αὐτὴν ἀμείβεσθαι
 χαριζομένην τὸν αὐτὸν τρόπον. ἔτω γὰρ ἂν
 μάλιστα φίλοι γίγνοιτο, καὶ πλεῖστον χρόνον
 13 φιλοῖεν, καὶ μέγιστα εὐεργετοῖεν. χαρίζοιο δ'
 ἂν μάλιστα, εἰ δεομένοις δωροῖο τὰ παρὰ σε-
 αυτῆς. ἐρεῖς γὰρ, ὅτι καὶ τῶν βρωμάτων
 τὰ ἡδιστα, εἰ μὲν τις προσφέρειται, πρὶν ἐπι-
 θυμῆν, ἀηδὴ φαίνεται, κεκορεσμένοις δὲ καὶ
 βδελυγμίᾳ παρέχει· εἰ μὲν τις προσφέρει
 λιμὸν ἐμποιήσας, καὶ φανυλότερα ἢ, πάνυ
 ἡδέα

ἡδέα φαίνεται. πῶς ἔν' αὖν, ἔφη, ἐγὼ λιμὸν 14
 ἐμποίειν τῷ τῶν παρ' ἐμοὶ δυναίμην; εἰ νῆ Δί,
 ἔφη, πρῶτον μὲν τοῖς κεκορεσμένοις, μήτε
 προσφέρεις, μήτε ὑπομιμνήσκεις, ἕως ἂν τῆς
 πλησμονῆς παυσάμενοι πάλιν δέωνται· ἔπει-
 τα δέ*) τὰς δεομένους ὑπομιμνήσκεις ὡς κοσμιω-
 τάτῃ τε ὁμιλίᾳ, καὶ τῷ φαίνεσθαι βελομένη
 χαρίζεσθαι, καὶ διαφεύγεσθαι, ἕως ἂν ὡς μάλιτα
 δεηθῶσι. τῆνικαῦτα γὰρ πολὺ διαφέρει τὰ
 αὐτὰ δῶρα, ἢ πρὶν ἐπιθυμῆσθαι, δίδοναι. καὶ 15
 ἡ Θεοδότῃ, τί ἔν; ἔσ' σύ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρα-
 τες, ἐγένεθ' συνθηρατῆς τῶν Φίλων; εἰάν γε νῆ
 Δί, ἔφη, πείθῃς με σύ. πῶς ἔν' αὖν, ἔφη,
 πείσαιμί σε; ζητήσεις, ἔφη, τῆτο αὐτῇ, καὶ
 μηχανήσῃ, εἰάν τί μιν δέῃ. εἰσιδι τοίνυν, ἔφη,
 θάμνινά. καὶ ὁ Σωκράτης ἐπισκιάπτων τὴν 16
 αὐτῆς ἀπραγμοσύνην, ἀλλ' ὦ Θεοδότῃ, ἔφη,
 ἔ πάννυ μοι ῥάδιόν ἐστι σχολάσθαι. καὶ γὰρ
 ἴδια πράγματα πολλὰ, καὶ δημόσια παρε-
 χεῖ μοι ἀσχολίαν. εἰσί δὲ καὶ φίλοι μοι, αἱ
 ἔτε ἡμέρας, ἔτε νυκτὸς ἀφ' αὐτῶν ἐάσασί με
 ἀπύεσθαι, φίλτρα τε μανθάνεσθαι παρ' ἐμῆ καὶ
 ἐπιδάσθαι. ἐπίσας γὰρ, ἔφη, καὶ ταῦτα, 17
 ὦ Σώκρατες; ἀλλὰ διὰ τί οἶε, ἔφη, Ἀπολλό-
 δωρόν τε τόνδε καὶ Ἀντισθένην ἐδέποτέ μιν
 ἀπολείπεσθαι; διὰ τί δὲ καὶ Κέβητα καὶ Σιμ-
 μίαν Θήβηθεν παραγίγνεσθαι; εὖ ἴσθι, ὅτι
 ταῦτα ἐκ ἄνευ πολλῶν φίλων τε καὶ ἐπιδῶν
 καὶ ἰγγων ἐσί. χεῖρον τοίνυν μοι, ἔφη,
 τὴν ἰγγα, ἵνα ἐπὶ σοὶ πρῶτον ἔλκω αὐτήν.
 ἀλλὰ μὰ Δί, ἔφη, ἐκ αὐτῆς ἔλκεσθαι πρὸς

*) δὲ cum Schüzio V. Cl. inf.

σε βέλομαι, αἰλλά σε πρὸς ἐμὲ πορεύεσθαι.
αἰλλά πορεύτομαι, ἔφη· μόνον ὑποδέχῃ. αἰλλῶ
ὑποδέχομαι σε, ἔφη, εἰ μὴ τις Φιλωτέρα σε
ἔνδον ἦ.

CAPVT XII.

De cura corporis.

Ἐπιγένην δὲ τῶν ξυνόντων τινα, νεόν τε
ὄντα, καὶ τὸ σῶμα κακῶς ἔχοντα, ἰδὼν, ὡς
ιδιωτικῶς, ἔφη, τὸ σῶμα ἔχεις, ὦ Ἐπίγενης.
καὶ ὅς, ιδιώτης μὲν, ἔφη, εἰμὶ, ὦ Σώκρατες.
ἔδεν γε μάλλον, ἔφη, τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ μελ-
2 λόντων ἀγωνίζεσθαι. ἢ δοκεῖ σοι μικρὸς εἶναι
ὁ περὶ τῆς ψυχῆς πρὸς τὰς πολεμίας ἀγῶν,
ὃν Ἀθηναῖοι θήσασιν, ὅταν τύχῃσι; καὶ μὴν
ἐκ ὀλίγοι μὲν διὰ τὴν τῷ σώματος καχεξίαν
ἀποδνήσκουσι τε ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις,
καὶ αἰσχερῶς σώζονται· πολλοὶ δὲ δι' αὐτὸ
τῷ ζῶντες ἀλίσκονται, καὶ ἀλόντες ἦτοι
δελεύουσι τὸν λοιπὸν βίον, εἰ μὴ ἔτι τύχῃσι,
τὴν χαλεπωτάτην δέλειαν, ἢ εἰς τὰς ἀνάγκας
τὰς ἀλγεινοτάτας ἐμπεσόντες, καὶ ἐκτί-
σαντες ἐνίοτε πλείω τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς,
τὸν λοιπὸν βίον ἐνδεεῖς τῶν ἀναγκαίων ὄντες
καὶ κακοπαθεῖντες διαζῶσι. πολλοὶ δὲ δόξαν
αἰσχερὰν κτῶνται, διὰ τὴν τῷ σώματος ἀδυ-
3 ναμίαν δοκῶντες ἀποδειλιάειν. ἢ καταφρονεῖς
τῶν ἐπιτιμιῶν τῆς καχεξίας τέτων, καὶ ἑα-
δίως ἀν' οἷς φέρειν τὰ τοιαῦτα; καὶ μὴ οἰμά-
γε πολλῷ ἑαῶ καὶ ἡδίῳ τέτων εἶναι, ἃ δὲ

ὑπομένειν τὸν ἐπιμελόμενον τῆς τῆς σώματος εὐ-
 εξίας. ἢ ὑγιεινότερον τε καὶ εἰς τὰλλα χρη-
 σιμώτερον νομίζεις εἶναι τὴν καχεξίαν τῆς εὐ-
 εξίας; ἢ τῶν διὰ τὴν εὐεξίαν γιγνομένων κατα-
 φρονεῖς; καὶ μὴν πάντα γε τὰναντία συμβαί- 4
 νει τοῖς εὖ τὰ σώματα ἔχουσιν ἢ τοῖς κακῶς.
 καὶ γὰρ ὑγιαίνουν οἱ τὰ σώματα εὖ ἔχοντες,
 καὶ ἰσχύουσι, καὶ πολλοὶ μὲν διὰ τῆτο ἐκ τῶν
 πολεμικῶν ἀγώνων σώζονται τε εὐσχημόνως, 3
 καὶ τὰ δεινὰ πάντα διαφεύγουσι· πολλοὶ δὲ
 φίλοις τε βοηθεῖσι καὶ τὴν πατρίδα εὐεργετῶ-
 σι, καὶ διὰ ταῦτα χάριτός τε ἀξιοῦνται, καὶ
 δόξαν μεγάλην κτῶνται, καὶ τιμῶν καλλίστων
 τυγχάνουσι· καὶ διὰ ταῦτα τὸν τε λοιπὸν
 βίον ἥδιον καὶ κάλλιον διαζῶσι, καὶ τοῖς ἐαυ-
 τῶν παισὶ καλλίστας ἀφορμαὶς εἰς τὸν βίον κατα-
 λείπουσιν. ἔτοι χρεῖ, ὅτι ἡ πόλις ἐκ ἀσκήθη 5
 μοσία τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, διὰ τῆτο καὶ
 ἰδίᾳ ἀμελεῖν, ἀλλὰ μηδὲν ἥττον ἐπιμελεῖσθαι.
 εὖ γὰρ ἴσθι, ὅτι εἰδὲ ἐν ἄλλῳ εἰδὲν ἀγῶνι,
 εἰδὲ ἐν πράξει εἰδεμῖα μείον ἔχεις, διὰ τὸ
 βέλτιον τὸ σῶμα παρεσκευάσθαι. πρὸς πάν-
 τα γὰρ, ὅσα πράττεσιν ἄνθρωποι, χρήσι-
 μον τὸ σῶμα ἐστίν, ἐν πάσαις δὲ ταῖς τῆ
 σώματος χρείαις πολὺ διαφέρει, ὥς βέλτι- 6
 ον τὸ σῶμα ἔχειν. ἐπεὶ καὶ ἐν ᾧ δοκεῖς
 ἐλαχίστην σώματος χρεῖαν εἶναι, ἐν τῷ δια-
 νοεῖσθαι, τίς ἐκ οἶδεν, ὅτι καὶ ἐν τῷ πολ-
 λοι μεγάλα σφάλλονται, διὰ τὸ μὴ ὑγιαί-
 νειν τὸ σῶμα; καὶ λήθη δὲ, καὶ ἀθυμία,
 καὶ δυσκολία, καὶ μανία πολλάκις πολλοῖς
 διὰ τὴν τῆς σώματος καχεξίαν εἰς τὴν διά-

νοίαν ἐμπίπτουσιν ὅτως, ὥστε καὶ τὰς ἐπισή-
 7 μας ἐκβάλλειν. τοῖς δὲ τὰ σώματα εὖ ἔχου-
 σι πολλὴ ἀσφάλεια, καὶ ἄδεις κίνδυνος διὰ
 γε τὴν τῷ σώματος καχεξίαν τοιοῦτόν τι
 παθεῖν. εἰκὸς δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ ἐναντία
 τῶν διὰ τὴν καχεξίαν γιγνομένων καὶ τὴν
 εὐεξίαν χρήσιμον εἶναι. καὶ τοὶ τῶν γε τοῖς
 εἰρημένοις ἐναντίων ἑνεκά, τί ἔκ ἂν τις νῦν
 8 ἔχων ὑπομένειεν; αἰσχροὺς δὲ καὶ τὸ διὰ τὴν
 ἀμέλειαν γηράσαι, πρὶν ἰδεῖν ἑαυτὸν, ποῖος
 ἂν κάλλιστος καὶ κράτιστος τῷ σώματι γένοι-
 το. ταῦτα δὲ ἔκ ἔστιν ἰδεῖν ἀμελέντα. ἔ-
 γαρ ἐθέλει αὐτόματα γίγνεσθαι.

CAPVT XIII.

Varia apophthegmata.

Ὁργίζομένους δὲ ποτὲ τινος, ὅτι προσει-
 πῶν τινα χαίρει ἔκ ἀντιπροσερέχθη, γελοῖ-
 ον, ἔφη, εἰ μὲν τὸ σῶμα κάκιον ἔχοντι ἀ-
 πῆντήσας τῷ, μὴ ἂν ὀργίζεσθαι. ὅτι δὲ τὴν
 ψυχὴν ἀγροικότερως διακειμένων περιέτυχες,
 2 τῷτό σε λυπεῖ. Ἄλλος δὲ λέγοντος, ὅτι ἀη-
 δῶς ἐσθίει, ἀκῆμενος*), ἔφη, τάς φάρμακον
 ἀγαθὸν διδάσκειν. ἐρῶμεν δὲ, ποῖον; παύ-
 σασθαι ἐσθίοντα, ἔφη. καὶ ἡδιόν τε καὶ εὐ-
 τελέσερον, καὶ ὑγιεινότερον φησὶ διάξειν παύ-
 3 σάμενον. Ἄλλος δ' αὖ λέγοντος, ὅτι θερμὸν
 εἴη παρ' ἑαυτῷ τὸ ὕδωρ, ὃ πίνει, ὅταν ἄρ',
 ἔφη,

*) Melius scribitur Ἀκουμένος, ut sit medici no-
 men. Ita Schüzius edidit V. Cl. et mox διδάσκει.

ἔφη, βέβηθερμῶ λήσασθαι, ἔτοιμον ἔσαι
 σοι. ἀλλὰ ψυχρὸν, ἔφη, ὥστε λήσασθαι,
 ἐστίν. ἄρ' ἐν, ἔφη, καὶ οἱ οἰκέται σε ἄχ-
 θοντα πίνοντες τε αὐτὸ, καὶ λρόμενοι αὐτῷ;
 μὰ τὸν Δί, ἔφη· ἀλλὰ καὶ πολλαὶς τεθαύ-
 μακα, ὡς ἡδέως αὐτῷ πρὸς ἀμφοτέρω ταύ-
 τα χρῶνται· πότερον δέ, ἔφη, τὸ παρὰ
 σοι ὕδωρ θερμότερον πιεῖν ἔστιν, ἢ τὸ ἐν
 Ἀσκληπιῷ; τὸ ἐν Ἀσκληπιῷ, ἔφη. ἐνδυμῶ
 ἐν, ἔφη, ὅτι κινδυνεύεις δυσαρρεστότερος εἶναι
 τῶν τε οἰκετῶν καὶ τῶν ἀρρώσθεντων. Κο- 4
 λώσαντος δέ τις ἰσχυρῶς ἀκόλυσθον, ἤρε-
 το, τί χαλεπαῖνοι τῷ θεράποντι. ὅτι, ἔφη,
 ὀφοφαγίστατός τε ὢν, βλακώτατός ἐστι, καὶ
 φιλαργυρώτατος ὢν, ἀργότατος. ἦδη ποτὲ
 ἐν ἐπισκέψῳ, ἔφη, πότερος πλείονων πλη-
 γῶν δεῖται, σύ, ἢ ὁ θεράπων; Φοβημένος δέ 5
 τινος τὴν εἰς Ὀλυμπίαν ὁδὸν, τί, ἔφη, φο-
 βῇ τὴν πορείαν; 8 καὶ οἶκοι σχεδὸν ὅλην τὴν
 ἡμέραν περιπατεῖς; καὶ ἐκεῖσε πορευόμενος,
 περιπατήσας ἀριστήσεις, περιπατήσας δειπνή-
 σεις καὶ ἀναπαύσῃ. ἐκ οἷσθα, ὅτι εἰ ἐκτεί-
 ναις τὰς περιπάτους, 8ς ἐν πέντε ἢ 6ξ ἡμέ-
 ραις περιπατεῖς, ἐκδίως ἂν Ἀθήνηθεν εἰς
 Ὀλυμπίαν ἀφίκοιο; χαριέστερον δέ καὶ προεξ-
 ορμῶν ἡμέρα μιᾷ μᾶλλον, ἢ ὑπερίζειν. τὸ
 μὲν γὰρ ἀναγκάζεσθαι, περαιτέρω τὰ με-
 τεῖς μὴκύνειν τὰς ὁδούς, χαλεπὸν· τὸ δέ
 μιᾷ ἡμέρᾳ πλείονας πορευθῆναι, πολλὴν ἐα-
 σώνην παρέχει. κρεῖττον ἐν ἐν τῇ ὁρμῇ σπεύ-
 δειν, ἢ ἐν τῇ ὁδῷ. Ἄλλα δὲ λέγοντος, ὡς 6
 παρετάθη μακρὰν ὁδὸν πορευθεῖς, ἤρετο αὐ-
 τὸν,

τὸν, εἰ καὶ Φορτίον ἔφερε. μὰ Δί' ἐν ἔγωγ',
 ἔφη, ἀλλὰ τὸ ἱμάτιον. μόνος δ' ἐπορεύς,
 ἔφη, ἢ καὶ ἀκόλουθός σοι ἠκολούθει; ἠκολού-
 θει, ἔφη. πότερον, ἔφη, κενός, ἢ φέρων τι;
 φέρων, νῆ Δί', ἔφη, τά τε σρώματα καὶ τάλ-
 λα σκεύη. καὶ πῶς δὴ γ), ἔφη, ἀπήλλα-
 χεν ἐκ τῆς ὁδῆ; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ἔφη, βέλ-
 τιον ἐμᾶ. τί ἐν; ἔφη, εἰ τὸ ἐκείνα Φορτίον
 ἔδει σε φέρειν, πῶς ἂν αἶε διατεθῆναι; κα-
 κῶς, νῆ Δί', ἔφη, μᾶλλον δὲ γ) εἰ ἂν ἡδυ-
 νήσῃ κομίσαι. τὸ ἐν τούτῳ ἦττον τᾶ παι-
 δὸς δύνασθαι πονεῖν, πῶς ἡσχημένα δοκεῖ σοι
 ἀνδρὸς εἶναι;

CAPVT XIV.

De obsoniis.

Ὅποτε δὲ τῶν ξυνιόντων ἐπὶ τὸ δεῖπνον
 οἱ μὲν μικρὸν ὄψον, οἱ δὲ πολὺ φέροιεν, ἐκέ-
 λευεν ὁ Σωκράτης τὸν παῖδα τὸ μικρὸν ἢ
 εἰς τὸ κοινὸν τιθέναι, ἢ διανέμειν ἐκάστῳ τὸ
 μέρος. οἱ ἐν τὸ πολὺ φέροντες ἡσχύνοντό τε
 μὴ κοινωνεῖν τᾶ εἰς τὸ κοινὸν τιθεμένα, καὶ
 μὴ s) ἀντιτιθέναι τὸ ἑαυτῶν. ἐτίθεσαν ἐν
 καὶ τὸ ἑαυτῶν εἰς τὸ κοινόν· καὶ ἐπεὶ εἰδὲν
 πλέον εἶχον τῶν μικρὸν φερομένων, ἐπαύοντο
 πολ-

γ) Vulg. πῶς τι. s) Vulgo μὴ τὸ ἀν-
 τ) δὲ in al. non ex- τιτιθέναι.
 flat.

πολλὰ ὀψωνέυτες. Καταμαθὼν δὲ τινα τῶν 2
 ξυνδειπνάντων, τῷ μὲν σίτῃ πεπαυμένον, τὸ
 δὲ ὄψον αὐτὸ κατ' αὐτὸ ἐσθίωντα, λόγῳ
 ὄντος περὶ ὀνομάτων; ἐφ' οἷῳ ἔργῳ ἕκαστον
 εἴη· ἔχομεν ἂν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, εἰπεῖν, ἐπὶ
 ποῖῳ ποτὲ ἔργῳ ἄνθρωπος ὀψοφάγος καλεῖ-
 ται; ἐσθίσι μὲν γὰρ δὴ πάντες ἐπὶ τῷ σίτῳ
 ὄψον, ὅταν παρῇ· ἀλλ', οἶμα, ἔγωγε ἐπὶ γε
 τῷ ὀψοφάγῳ καλεῖται. ἔγωγὲν, ἔφη τις 3
 τῶν παρόντων. τί γὰρ, ἔφη, εἴαν τις ἄνευ 3
 τῷ σίτῃ τὸ ὄψον αὐτῷ ἐσθίῃ, μὴ ἀσκήσεως ἀλλ'
 ἡδονῆς ἕνεκα, πότερον ὀψοφάγος εἶναι δοκεῖ,
 ἢ ἔ; σχολῇ γ' ἂν, ἔφη, ἄλλος τις ὀψοφάγος
 εἴη. καὶ τις ἄλλος τῶν παρόντων, ὁ δὲ μι-
 κρῷ σίτῳ, ἔφη, πολὺ ὄψον ἐπεσθίων; ἐμοὶ μὲν,
 ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ ἕτος δοκεῖ δικαίως ἂν
 ὀψοφάγος καλεῖσθαι. καὶ ὅταν γε οἱ ἄλλοι ἄν-
 θρωποι τοῖς θεοῖς εὐχωνται πολυκαρπίαν,
 εἰκότως ἂν ἕτος πολυψίαν εὐχοίτο. ταῦτα 4
 δὲ τῷ Σωκράτῃ εἰπόντος, νομίσας ὁ νεανίσκος
 εἰς αὐτὸν εἰρησθαι τὰ λεχθέντα, τὸ μὲν ὄψον
 ἐν ἐπαύσατο ἐσθίων, ἄρτον δὲ προσέλαβεν.
 καὶ ὁ Σωκράτης καταμαθὼν, παρατηρεῖτ',
 ἔφη, τῶν οἱ πλησίον, ὅποτερα τῷ σίτῳ
 ὄψω, ἢ τῷ ὄψῳ σίτῳ χρήσεται. ἄλλον δὲ πο- 5
 τε τῶν συνδείπνων ἰδὼν ἐπὶ τῷ ἐνὶ ψωμῷ πλει-
 ὄνων ὄψων γευόμενον, ἄρα γένοιτ' ἂν, ἔφη,
 πολυτελεστέρα ὀψοποιία, ἢ μᾶλλον τ) τὰ ὄψα
 λυμαίνοντά, ἢ ἣν ὀψοποιεῖται ὁ ἅμα πολλὰ
 ἐσθίων, καὶ ἅμα παντοδαπὰ ἡδύσματα εἰς τὸ
 σῶμα λαμβάνων. πλείω μὲν γε τῶν ὀψοποι-
 ῶν

ὣν συμμιγνύων πολυτελέστερα ποιεῖ· ἃ δὲ ἐκεῖ-
νοι μὴ συμμιγνύουσιν, ὥς ἄχ' ἀρμόττονται, ὁ
συμμιγνύων, εἴπερ ἐκεῖνοι ὀρθῶς ποιεῖσιν,
ἀμαρτάνει τε καὶ καταλείπει τὴν τέχνην αὐτῶν.

6 καὶ τοι πῶς ἐ γελοῖόν ἐστι, παρασκευάζεσθαι
μὲν ὀφιοποῖδς τὰς ἀρετὰς ἐπισαμένους, αὐτὸν δὲ
μὴδ' ἀντιποιοῦμενον τῆς τέχνης ταύτης, τὰ
ὑπ' ἐκείνων ποιούμενα μετατιθέναι; καὶ ἄλλο δὲ
τι προσγίγνεται τῷ ἅμα πολλὰ ἐσθίειν ἐθι-
σθέντι u). μὴ παρόντων γὰρ πολλῶν, μειο-
νεκτεῖν ἂν τι δοκοῖη, ποθὼν τὸ σύνηδες· ὁ δὲ
συνεθισθεὶς τὸν ἑνα ψωμὸν ἐνὶ ὀφῷ προπέμ-
πειν, ὅτε μὴ παρὲι πολλὰ, δύναιτ' ἂν ἀλύ-
7 πως τῷ ἐνὶ χρεῖσθαι. ἔλεγε δὲ καὶ ὡς τὸ εὖω-
χεῖσθαι ἐν τῇ Ἀθηναίων γλώττῃ ἐσθίειν κα-
λοῖτο*), τὸ δὲ εὖ προσκεῖσθαι, ἔφη, ἐπὶ τῷ
ταῦτα ἐσθίειν, ἃ τινα μῆτε τὴν ψυχὴν μῆτε
τὸ σῶμα λυποῖη, μῆτε δυσεύρετα εἴη. ὥς
καὶ τὸ εὖωχεῖσθαι τοῖς κοσμίως διαιτωμένοις
ἀντιτίθει.

u) In vulgatis est ἐθισθέντι ἢ μὴ.

*) Edidit Schüz. V. Cl. ex mente Reiskii: ὡς
τὸ ἐσθίειν ἐν τῇ Α. γ. εὖωχεῖσθαι καλοῖτο.

